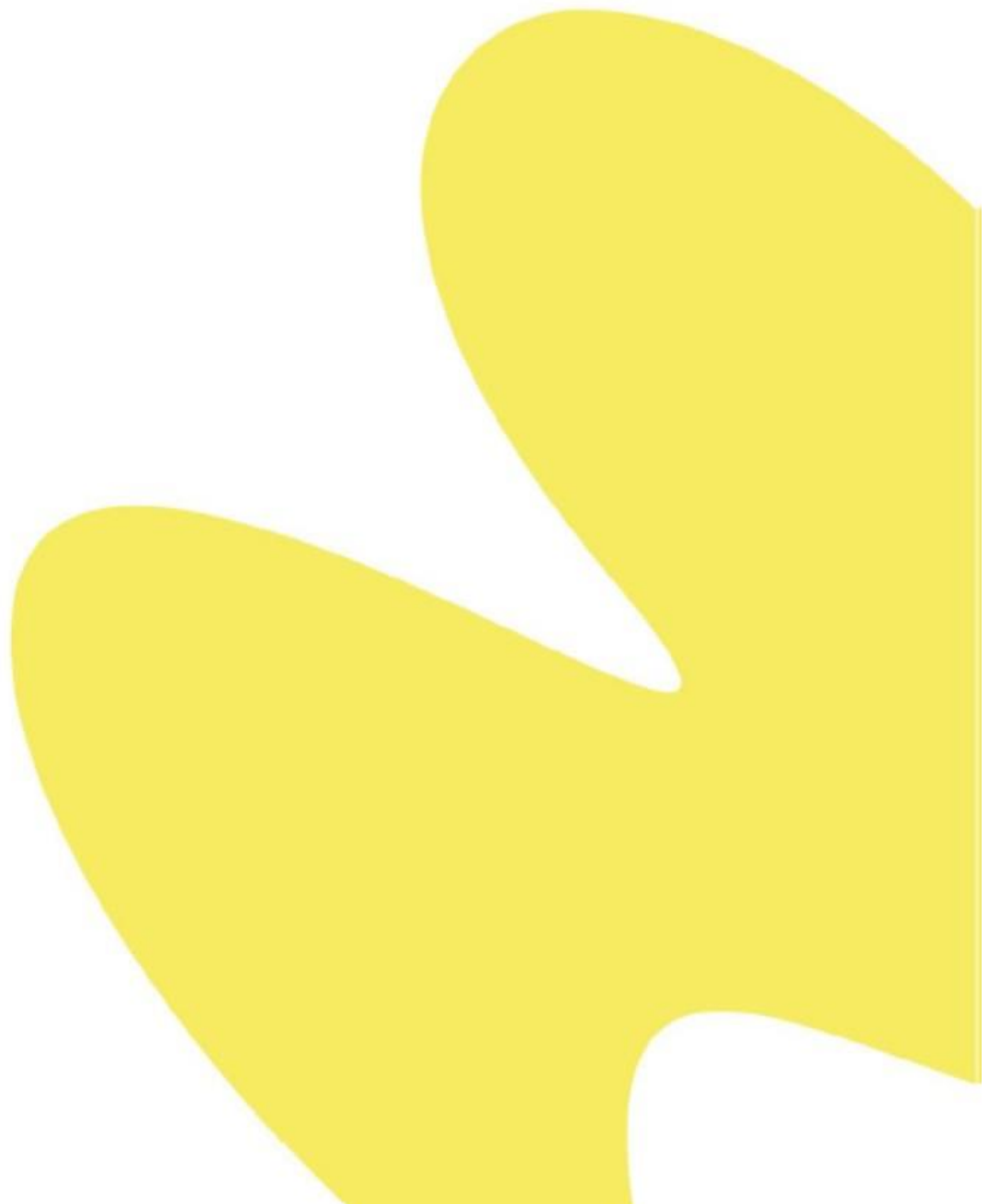


| KUOPIO

Tilinpäätös 2025

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue



Sisällys

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue.....	3
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	6
Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut	26
Taidepalvelut.....	40
Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0	55
Selonteko palvelualueen sisäisen valvonnan järjestämisestä vuonna 2025	56
HTV- määrä ja sairauspoissaolot	57
Käyttötaloustoteuma 2025	58

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Toiminta

Kirjastopalvelut ylittivät toiminnalliset tavoitteensa ja saavuttivat ennätyslukemat monilla mittareilla mitattuna. Kokonaislainaus kasvoi vuoden 2024 ennätyslukemasta (2,3 milj.) 2,5 miljoonaan. Lainauksesta noin 7 % oli e-kirjaston lainoja (e-kirjat, e-äänikirjat, lehdet), joiden lainaus kaksinkertaistui. Verkkokirjastoasiointi olikin noususuuntaista 1,6 miljoonalla asiointikerralla. Verkkoasioinnin avulla asiakkaat voivat mm. lainata e-aineistoja, varata aineistoa, uusia lainoja ja maksaa kirjastomaksuja käymättä kirjastossa. Kirjastopalveluiden fyysiset käynnit vähenivätkin vuodesta 2024 vuoden 2023 käyntimäärän tasolle ollen yli 1,2 miljoonaa käyntiä. Valtuuston asettama sitova tavoite kirjastopalveluiden lainat/asukas toteuma olikin 19,1, kun tavoite oli 17,6.

Liikuntapaikkapalvelujen kävijämäärät olivat hyvällä tasolla. Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä kuntolaakson uimahallissa oli 143 345 käyntikertaa. Lisäksi liikuntapaikkojen käyntikerrat ylittyivät edelliseen vuoteen nähden 135 790 käyntikerralla. Kokonaismäärä oli 1 976 133 käyntikertaa.

Museot onnistuivat näyttely- ja tapahtumatuotannoissaan. Näyttelykävijätavoitteesta jäätiin noin 16 000 käyntiä. Museoiden näyttelyissä vierailtiin yhteensä 126 427 kertaa ja kaikkiaan museoissa kirjattiin 164 932 asiakaskäyntiä. Eniten asiakkaita vieraili Kuopion museossa, jonka näyttelyissä vierailtiin 68 485 kertaa (30,8 käyntiä/avoinnaolotunti). Taidemuseossa näyttelykävijöitä oli 34 320 (15,56 käyntiä/avoinnaolotunti). Korttelimuseossa tehtiin jälleen kävijäennätys 22 325 (14,4 käyntiä/avoinnaolotunti). Valtionosuusrahoitetut alueelliset vastuumuseopalvelut on kyetty hoitamaan sitoumusten mukaisesti. Taidemuseon perusnäyttely- ja palvelukonseptiuudistusta jatkettiin, uudistukset valmistuivat syksyllä 2025. Korttelimuseon palvelukonseptin hankesuunnittelu aloitettiin. Kulttuurihistoriallisen ja luonnontieteellisen museon yhteisen kokoelmatilaratkaisun tarveselvitystyö oli käynnissä.

Kansalaisopiston kokonaistuntimäärä nousi 1429 tuntia vuoteen 2024 verrattuna. Tuntimäärän nousu on toteutettu kustannustehokkaasti. Kurssisuunnittelussa on kiinnitetty huomiota hinnoittelun selkeyteen ja tasapuolisuuteen sekä ryhmäkokoon ja talouteen. Alueellinen epätasapaino väestönkehityksen suhteen on jouduttu huomioimaan kurssitarjonnassa.

Kansalaistoiminnan palveluissa perustoiminta toteutui suunnitellusti. Juhlavuoden tuoman lisäresurssin myötä voitiin laajentaa merkittävästi Meidän Kuopio -tapahtumatoimintaa (taloudellinen ja asiantuntijatuki toimijoille ja tapahtumaprosessien sisäinen kehittäminen) vastaten niiltä osin hyvinvointisuunnitelman ja strategian tavoitteisiin yhteisöllisyyden, osallisuuden ja kaupunkikulttuurin kehittämisen osalta. Monialaista, alueellista ja kansainvälistä kehittämistä toteutettiin erityisesti One Health 4 Cities -, Kulttuuri Itää - ja Kulttuurista hyvinvointia ikäihmisille -kehittämishankkeissa.

Taidelaitosten vuosi 2025 on ollut kokonaisuutena tavanomainen. Toiminta on ollut tasaista, palannut koronaa edeltävälle tasolle ja mallille, eikä isoja yllätyksiä ollut. Taidelaitoksissa on ollut mahdollista keskittyä ydintoimintaan ja myös talojen omaan sisäiseen kehitystyöhön.

Mieliteon toinen hankekausi käynnistyi lokakuussa 2023 kahdella uudella ryhmähankkeella (Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 ja Yhdessä osallisiksi – Mieliteko 2.0). Päärahoitus on myönnetty Euroopan Sosiaalirahasto plussasta (Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma). Toimintaan on sitoutunut 14 Pohjois-Savon kuntaa sekä kattava joukko yksityisiä yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita.

Kuopion kaupunki on päätoteuttajana Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.0 -ryhmähankkeessa. Muut toteuttajat ovat Itä- Suomen yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kuopion kaupungin toteuttamassa osahankkeen kokonaistavoite on valmentaa 576 työssäkäyvää henkilöä ja osallistaa 94 yritystä tai työpaikkaa 31.8.2026 mennessä.

Vuoden 2025 loppuun mennessä pitkäkestoisen valmennuksen oli aloittanut 776 henkilöä. Valmennuksen läpikäyneitä henkilöitä oli tuolloin 639. Osallistuvia yrityksiä/työpaikkoja on mukana tällä hetkellä 92 (mikro 52, pieni 15, keski-suuri 15, suuri 10). EURA2021-järjestelmässä kerätyn anonyymin palautteen perusteella Kuopion kaupungin tiimin toteuttamaa valmennusta suositellaan toiselle henkilölle todennäköisesti toiminnan sisällön perusteella.

Hankkeen pääviestintäkanavana on www.mielitekomedia.fi. Verkkosivuilla on julkaistu keskimäärin yksi laaja artikkeli ja sosiaalisen median kanavissa yli kolme postausta viikossa. Syksyllä 2025 toteutettiin lisäksi Mieliteossa mukana olevien kuntien kanssa mielen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvän Tekkeekö mieli -somekampanjan, joka sisälsi 14 videota – eli yksi per kunta. Töissä mielellään -minipodcasteja on julkaistu 29 kappaletta. Mieliteon seuraajamäärä Facebookissa, LinkedInissä ja Instagramissa on kasvanut.

Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 Kuopion osahanke on edennyt toiminnallisesti ja taloudellisesti hankesuunnitelman mukaisesti.

Olenaiset poikkeamat talousarvioon

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintakate ylittyi budjetoidusta 1,2 milj. euroa (102,3 %). Toimintatuotot olivat 13,4 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 1,4 milj. euroa (90,1 %). Toimintakulut olivat 65,3 milj. euroa, joten budjetti alittui 0,3 milj. euroa (99,6 %).

Toimintatuottoja heikensivät tapahtumamyynnin ja Tahko span tuottojen jääminen tavoitetta pienemmäksi. Liikuntapaikkapalveluiden aikarajallisten tuotteiden käyttömaksujen korottaminen ei tuottanut arvioitua tulonlisäystä. Kultsi-kortin myynti jäi merkittävästi tavoitellusta. Teatterin myyntituotot jäivät alle tavoitteen, mm. kevään ja syksyn musikaalit eivät tavoittaneet yleisöä odotetulla tavalla. Musiikkikeskuksella kaupunginorkesterin lipunmyynti jäi tavoitteista. Molemmat taidetalot kuitenkin paransivat myyntituloja viime vuodesta ja kaupunginteatteri teki historiansa pääsylipputulotuloennätyksen. Kansalaisopiston, museokeskuksen ja Kino Kuvakukon tuotot ylittivät tavoitteen.

Toimintakulut alittuivat lähinnä palvelujen ostoissa. Alitukseen vaikuttaa mm. Terve Suomi -tutkimuksen ja WHO-healthy cities -konferenssin kulujen toteutumattomuus sekä tarkka harkinta palvelu- ja tavarahankinnoissa. Avustuksia jäi jakamatta 90 000 euroa, sillä järjestöjen ESR-hankkeita ei toteutunut odotetusti ja tukea maksettiin tuotantotukena. Taidepalvelujen toimintakulut ylittyivät talousarviosta. Kaupunginorkesterin kuluja lisää sijaisten kulut ja vuoden 2025 poikkeukselliset menoerät Kuopio 250 -juhlavuoden vuoksi.

Koneiden ja kaluston hankintaa varten määräraha oli 483 000 euroa. Toteuma on 485 144 euroa (100 %). Merkittävin osa hyvinvoinnin edistämisen investoinneista kohdistui Kuopion taidemuseon perusnäyttelyn uudistamiseen, liikuntapaikkojen ja musiikkikeskuksen kalustohankintoihin. Tietokone- ja viestintälaitteiden hankintojen määräraha oli 194 000 euroa. Toteuma on 171 687 euroa (88 %). Laitteita on uusittu kirjastolle, taidelaitoksiin ja museokeskukselle. Taidemuseon taidehankintojen määräraha oli 60 000 euroa ja toteuma 54 204 euroa (90 %). Määrärahalla hankittiin taideteoksia taidemuseon kokoelmiin.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta
 - Talouden tasapainottamisohjelmassa sovittuja toimenpiteitä on tehty ja seurattu hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella.
2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta
 - Kirjastopalveluissa päivitettiin valmiussuunnitelma kaupungin pohjaan Kuntaliiton ohjeistusta kirjastoille apuna käyttäen.
 - Taidepalveluissa on luotu varahenkilöjärjestelmät.

3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

- Kirjastopalveluissa henkilöstön hyvinvointi huomioitiin talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa ja edettiin hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.
- Taidepalveluissa henkilöstön hyvinvointia seurataan, ja tarvittaessa asioihin puututaan heti yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	2 061	18	2 079	1 493	-586	72 %
Maksutuotot	7 921		7 921	7 015	-906	89 %
Tuet ja avustukset	1 300	-43	1 257	962	-295	77 %
Muut toimintatuotot	3 532	25	3 557	3 895	338	109 %
Vuokratuotot	3 076		3 076	3 195	119	104 %
Muut tuotot	456	25	481	699	218	145 %
TOIMINTATUOTOT	14 814		14 814	13 365	-1 449	90 %
Palkat ja palkkiot	-18 261	-7	-18 268	-18 341	-74	100 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-3 789	60	-3 729	-3 719	10	100 %
Muut henkilösivukulut	-545		-544	-536	9	98 %
Henkilöstökulut	-22 594	54	-22 541	-22 596	-55	100 %
Palvelujen ostot	-7 790	149	-7 641	-7 483	158	98 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 313	-50	-2 363	-2 354	9	100 %
Avustukset	-3 711	-40	-3 751	-3 662	89	98 %
Muut toimintakulut	-29 275	-33	-29 308	-29 237	71	100 %
Vuokratulot	-29 031	-109	-29 140	-29 010	130	100 %
Muut kulut	-244	77	-168	-227	-59	135 %
TOIMINTAKULUT	-65 684	81	-65 603	-65 331	272	100 %
TOIMINTAKATE	-50 870	81	-50 789	-51 966	-1 177	102 %

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen

Toiminta

Kirjastopalvelut ylittivät toiminnalliset tavoitteensa ja saavuttivat ennätyslukemat monilla mittareilla mitattuna. Kokonaislainaus kasvoi vuoden 2024 ennätyslukemasta (2,3 milj.) 2,5 miljoonaan. Lainauksesta noin 7% oli e-kirjaston lainoja (e-kirjat, e-äänikirjat, lehdet), joiden lainaus kaksinkertaistui. Verkkokirjastoasiointi olikin noususuuntaista 1,6 miljoonalla asiointikerralla. Verkkoasiointin avulla asiakkaat voivat mm. lainata e-aineistoja, varata aineistoa, uusia lainoja ja maksaa kirjastomaksuja käymättä kirjastossa. Kirjastopalveluiden fyysiset käynnit vähenivätkin vuodesta 2024 vuoden 2023 käyntimäärän tasolle ollen yli 1,2 miljoonaa käyntiä. Valtuuston asettama sitova tavoite kirjastopalveluiden lainat/asukas toteuma olikin 19,1, kun tavoite oli 17,6.

Liikuntapaikkapalvelut kävijämäärät oli hyvällä tasolla. Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä kuntolaakson uimahallissa oli 143 345 käyntikertaa. Lisäksi liikuntapaikkojen käyntikerrat ylittivät edelliseen vuoteen nähden 135 790 käyntikerralla. Kokonaismäärän ollessa 1 976 133 käyntikertaa.

Museot onnistuivat näyttely- ja tapahtumatuotannoissaan. Toimintakate toteutui 102 963 € ylijäämäisenä. Näyttelykävijätavoitteesta jäätiin noin 16 000 käyntiä. Museoiden näyttelyissä vierailtiin yhteensä 126 427 kertaa ja kaikkiaan museoissa kirjattiin 164 932 asiakaskäyntiä. Eniten asiakkaita vieraili Kuopion museossa, jonka näyttelyissä vierailtiin 68 485 kertaa (30,8 käyntiä/avoinnaolotunti). Taidemuseossa näyttelykävijöitä oli 34 320 (15,56 käyntiä/avoinnaolotunti). Korttelimuseossa tehtiin jälleen kävijäennätys 22 325 (14,4 käyntiä/avoinnaolotunti). Valtionosuusrahoitetut alueelliset vastuumuseopalvelut on kyetty hoitamaan sitoumusten mukaisesti. Taidemuseon perusnäyttely- ja palvelukonseptiuudistusta jatkettiin, uudistukset valmistuivat syksyllä 2025. Korttelimuseon palvelukonseptin hankesuunnittelu aloitettiin. Kulttuurihistoriallisen ja luonnontieteellisen museon yhteisen kokoelmatilaratkaisun tarveselvitystyö oli käynnissä.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kirjastopalveluissa tulot jäivät talousarviosta hieman, mutta menoissa saatiin säästöjä siten, että kirjastopalveluiden talousarvio toteutui ylijäämäisenä.

Liikuntapaikkapalveluiden toimintatuotot alittivat talousarvion yhteensä noin 742 000 eurolla ja menot alittivat talousarvion noin 87 000 eurolla. Toimintakate toteutui noin 655 000 alijäämäisenä. Alitukseen vaikutti erityisesti Kultsikortin myyntitavoitteen jääminen merkittävästi tavoitteesta: myynti oli noin 240 000 euroa alle budjetoidun 244 000 euron tavoitteen. Lisäksi tapahtumamyynnin sekä Tahko Span tuotot jäivät yhteensä noin 350 000 euroa asetetusta tavoitteesta. Tuottoihin vaikutti negatiivisesti myös Studentian palvelunmyyntisopimuksen purkaminen. Sopimuksen nettovaikutus liikuntapaikkapalveluille oli negatiivinen. Aikarajallisten tuotteiden käyttömaksujen korottaminen ei tuottanut arvioitua tulonlisäystä, vaan vaikutus tuloihin oli noin -100 000 euroa.

Henkilöstökulut alittuivat yhteensä noin 28 000 eurolla, mikä johtui liikuntapaikkapalveluiden sairauspoissaolojen olennaisesta vähenemisestä. Palvelujen ostot sekä tarvikkehankinnat alittuivat talousarviosta yhteensä noin 31 000 eurolla. Tämä johtuu siitä, että liikuntapaikkapalvelut ovat osaltaan toteuttaneet talouden tasapainottamisohjelmaa, ja kaikki palvelu- ja tavarahankinnat on tehty tarkoin harkiten ja perustellusti. Vuokrakulut alittuivat talousarviosta noin 49 000 eurolla.

Museopalveluiden toimintakate toteutui 102 963 euroa ylijäämäisenä. Museokeskukselle osoitettua investointirahaa jätettiin käyttämättä 4 000 euroa.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

- Kirjastopalveluissa toteutettiin talouden tasapainottamisohjelmaa
2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta
- Kirjastopalveluissa päivitettiin valmiussuunnitelma kaupungin pohjaan Kuntaliiton ohjeistusta kirjastoille apuna käyttäen.
3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa
- Kirjastopalveluissa henkilöstön hyvinvointi huomioitiin talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa ja edettiin hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Omatoinen hyvinvointi 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	573	253	826	579	-247	70 %
Maksutuotot	4 365		4 365	3 540	-825	81 %
Tuet ja avustukset	326		326	410	84	126 %
Muut toimintatuotot	2 137	25	2 162	2 485	323	115 %
Vuokratuotot	1 907		1 907	2 230	323	117 %
Muut tuotot	230	25	255	255		100 %
TOIMINTATUOTOT	7 401	278	7 679	7 014	-665	91 %
Palkat ja palkkiot	-6 974	124	-6 850	-6 887	-37	101 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 447	47	-1 400	-1 418	-18	101 %
Muut henkilösivukulut	-208	4	-205	-206	-1	101 %
Henkilöstökulut	-8 629	174	-8 455	-8 511	-56	101 %
Palvelujen ostot	-4 987	39	-4 948	-4 907	40	99 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 843	-18	-1 861	-1 840	21	99 %
Avustukset						
Muut toimintakulut	-23 594	-17	-23 611	-23 482	129	99 %
Vuokratulot	-23 447	-98	-23 545	-23 366	179	99 %
Muut kulut	-147	81	-66	-116	-50	175 %
TOIMINTAKULUT	-39 053	178	-38 875	-38 740	135	100 %
TOIMINTAKATE	-31 652	456	-31 196	-31 726	-530	102 %

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		Kirjasto osallistaa ja luo osallisuutta. Kirjastopalvelut edistävät aineistojen, monipuolisten palvelujen, tapahtumien ja pedagogisen toiminnan avulla yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua ja demokratiakehitystä. Kirjastopalvelut edistävät monilukutaitoa, joka ehkäisee syrjäytymistä ja antaa kuntalaisille valmiuksia osallistumiseen ja yhteiskunnan rakentamiseen. Liikuntapaikkapalveluiden palvelut tuotetaan laadukkaasti, asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen. Museot ylläpitävät tietopalveluita, popularisoivat näyttelyillä ja tapahtumissa tutkimukseen perustuvaa tietoa, ja edistävät siten monipuolisesti yhteiskunnallista vuoropuhelua ja keskustelua.	Kirjastopalvelut ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti asiakastarpeita kuunnellen. Lasten kirjastoaineiston hankinnassa kokeiltiin osallistavaa hankintaa ja kaikessa hankinnassa oli mahdollisuus jättää hankintatoiveita. Kuopion, Kaavin ja Tuusniemen yhteisen Koillis-Savon kirjastoauton tilanetta ratkaistiin yhdessä asukkaiden kanssa osallistaen ja kuunnellen heitä kuntalaistilaisuuksissa ja kyselyn avulla. Asukkaiden osallistaminen ja pysäköintökohtainen tilastotieto auttoi saamaan asukkailla tärkeimmät ja keskeisimmät pysäkit Kuopion kahden muun kirjastoauton reittisuunnitelmiin ja Koillis-Savon kirjastoauto lakkautetaan 31.12.2025. Liikuntapaikkapalveluiden palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä seurattiin aktiivisesti. Museot ovat ylläpitäneet tietopalveluitaan ja järjestäneet kaikissa museokohteissa näyttelykalenterin mukaiset näyttelyt ja tapahtumia. Museot ovat siten edistäneet osaltaan yhteiskunnallista vuoropuhelua ja keskustelua.	Etenee suunnitellusti /Valmis 
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Katuturvallisuusindeksi Kaatumisiin ja puutoamisiin liittyvät hoidot jaksot 65 vuotta täyttäneillä	Kirjastopalvelut kuntalaisten lähipalveluina ja eri asuinalueilla vahvistavat arjen turvallisuutta. Ne ovat maksuttomia ja helposti saavutettavissa ja niiden esteettömyyttä kehitetään edelleen. Liikuntapaikkapalvelut vahvistavat arjen turvallisuutta. Liikuntapaikat sijaitsevat	Kirjastopalvelut ovat toimineet maksuttomina lähipalveluina ja niiden esteettömyyttä on parannettu mm. asiakaspalautteen avulla. Liikuntapaikkapalveluiden sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen verkosto oli kaikkien saavutettavissa. Liikuntapaikkaverkosto on mahdollistanut kattavasti omaehtoisen ja ohjatun liikkumisen ja kohteiden	Etenee suunnitellusti /Valmis 

			asutusalueiden välittömässä läheisyydessä. Osa liikuntapaikoista on maksuttomia ja kokonaisuudessa liikuntapaikat on keskimääräisesti n. 80% subventoituja. Liikuntapaikkojen esteettömyyttä ja opastusta kehitetään edelleen. Museoissa kehitetään edelleen näyttelyiden ja tapahtumien esteettömyyttä sekä asiantuntijapalveluiden saavutettavuutta.	suunnittelussa ja rakentamisessa huomioitiin esteettömyys. Liikuntapaikkapalveluiden käyttömaksut oli keskimääräisesti n. 79 % subventoituja.	
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät	Kirjastot ovat ja niitä edelleen kehitetään talousarvion tuomien resurssien puitteissa aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviksi, helposti saavutettaviksi matalan kynnyksen kohtaamispaikoiksi. Saavutettavuutta lisätään mm. omatoimiratkaisuilla, verkkopalveluilla ja e-aineistoilla. Liikuntapaikkoja kehitetään vuosittain hyväksyttävän talousarvion investointiosan mukaisesti. Museot järjestävät asiantuntijaopastettuja retkiä kaupunkialueella ja luontoon. Museot ovat helposti saavutettavia, aktiivisuutta inspiroivia ja yhteisöllisyyttä lisääviä kohtaamispaikkoja.	Kirjastopalveluita on tarkasteltu ja kehitetty huomioiden asiakastarpeet ja talouden kestävyys. Fyysisten asiakkaiden kävijämäärä laski, mutta vastavasti verkkoasiointien määrä kasvoi ja e-kirjaston lainojen (kirjat, äänikirjat, lehdet) määrä kaksinkertaistui. Verkko- ja e-palveluiden kehittämisen johdosta asiakkaat saavat osan palveluista tarvitsematta käydä kirjastossa. Kokonaislainauksen määrä kuitenkin kasvoi uuteen omaan ennätykseensä 2,5 miljoonaan lainaan (vuonna 2024 2,3 miljoonaa lainaa). Liikuntapaikkapalveluiden palveluverkostoa kehitettiin tehtävien, asiakastarpeen ja talouden kestävyys mukaisesti. Museot ovat järjestäneet monipuolista ohjelmaa mm. asiantuntijaopastettuja retkiä, luentoja, työpajoja, puuhapajoja, lyhyitä asiakkaille suunnattuja tietoiskuja, taiteilijatapaamisia ja ohjattua leikkitoimintaa.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Lasten ja nuorten liikuminen, aikuisten liikuminen	Kirjastopalvelut tukevat kuntalaisten harrastustoimintaa ja arjen fyysistä aktiivisuutta tarjoamalla liikkumiseen innostavaa kirjastoaineistoa, lainaamalla liikuntavälineitä ja järjestämällä maksuttomia tapahtumia kaikille kuntalaisille. Matalan	Kirjastopalvelut ovat tarjonneet liikkumiseen innostavaa kirjastoaineistoa ja lainanneet liikuntavälineitä sekä järjestäneet maksuttomia tapahtumia kaikille kuntalaisille.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

		Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta	kynnyksen maksuttomana palveluna kirjasto on myös syy lähteä liikkeelle. Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen. LiikkuvaKuopion viestintää, markkinointia ja myyntiä kehittää jatkuvasti. Museot tuottavat ja järjestävät näyttelyitä ja tapahtumia, jotka osaltaan lisäävät kuopiolaisten sosiaalista verkostoitumista ja fyysistä aktiivisuutta. Museoiden näyttelyt ovat maksuttomia alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Museot edistävät kaupunkilaisten harrastustoimintaa ja fyysistä aktiivisuutta järjestämällä omatoimisia ja ohjattuja julkisen taiteen kierroksia sekä muita asiantuntijaopastettuja retkiä.	Liikuntapaikkapalvelut tarjosi kattavasti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen liikuntatoiminnalle. Liikuntapaikkapalveluissa on käytössä alle 20-vuotiaiden Kuopiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointiranneke sekä eläkeläisten huvinvointiranneke, jotka mahdollistaa kattavat mahdollisuudet omaehtoiselle liikunnalle. Vuonna 2025 liikkisrannetta käytettiin n.128 000 kertaa ja eläkeläisten hyvinvointirannetta n. 245 kertaa. Molempien tuotteiden käyntimäärät edellisen vuoden ajankohtaan nähden ovat kasvaneet n. 10%. Liikuntapaikkapalveluiden palvelujen muotoilussa on osallistettu asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Digitaalisia ratkaisuita kehitetään jatkuvan kehittämisen periaatteen mukaan. Liikkuvakuopio myyntiä, markkinointia ja viestintää on kehitetty suunnitellusti.	
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö	Kirjastopalvelut ehkäisevät syrjäytymistä ja edistävät hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä tarjoavat eri kohderyhmälle mielekästä päihdeetöntä ajanvietettä ja päihdeettömiä tapahtumia mielen hyvinvoinnin tueksi. Kirjasto tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa nuorten ja kaikkien ikäryhmien hyvinvoinnin edistämiseksi. Liikuntapaikkapalvelut ehkäisevät syrjäytymistä ja edistävät hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä tarjoavat eri kohderyhmille mielekästä päihdeetöntä ajanvietettä kattavien liikkumisympäristöjen myötä. Museot pyrkivät sisällöillään edistämään syrjäytymisuhan olla olevien nuorten hyvinvointia. Nuorille suunnitellut tapahtumat ovat päihdeettömiä ja kannustavat päihdeettömyyteen. Yhteistyötä nuorten	Kirjastopalvelut edistävät päihdeettömyyttä. Kirjasto on toteuttanut päihdeettömiä tapahtumia omana toimintana sekä yhteistyössä erilaisten toimijoiden kanssa kaikkien ikäryhmien hyvinvoinnin edistämiseksi. Liikuntapaikkapalvelut tarjosi kattavasti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle. Museoiden järjestämät yleisötapahtumat ovat päihdeettömiä. Museopalvelut tukevat osaltaan nuorten hyvinvoinnin edistämistä.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

			hyvinvoinnin edistämiseksi tehdään eri toimijoiden kanssa.		
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	Kirjastopalvelut ovat maksuttomia matkailun palveluja, jotka tukevat kuntalaisten mielen hyvinvointia. Kirjastoissa on omat tilat ja aineistot lapsille ja nuorille ja omatoimisten kirjastokäyntien lisäksi kirjasto järjestää ja tuottaa myös lapsille, nuorille ja perheille omia tapahtumia sekä yksin että yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen, joka edistää mielen hyvinvointia. Museokeskus edistää omalta osaltaan perhekeskusverkoston rakentumista Ilona- verkoston kautta. Hyvinvointipalveluiden yhteistyöverkoston ja muiden kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa museot tuottavat tapahtumia mm. lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi. Museot tarjoavat perheille omaehtoisia ja ohjattuja museopedagogisia sisältöjä.	Kirjasto on hankkinut aineistoja ja järjestänyt ja tuottanut tapahtumia kaikille ja kaikenikäisille asiakasryhmille. Tapahtumat ovat olleet mediakasvatuksellisia ja monilukutaitoa kehittäviä tapahtumia, kirjallisuustapahtumia, musiikkitapahtumia tai yleisesti hyvinvointia edistäviä tapahtumia. Esimerkiksi Mieliteko 2.0 -ohjelman kanssa on toimittu yhteistyössä Osallisix-ryhmätoiminnassa (18-21 -vuotiaille) ja toteutettu Mieliteko 2.0-ohjelman kirjastokiertue. Muita tapahtumia ovat mm. olleet touhulauantait perheille, konsolipelikeskiä, legotyöpajat, Kirjakantti sekä Sinun orkesterisi kylässä –tapahtumasarja. Liikuntapaikkapalvelut tarjosi kattavasti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen liikuntatoiminnalle. Liikuntapaikkapalveluissa on käytössä alle 20-vuotiaiden Kuopilaisten lasten ja nuorten hyvinvointiranneke sekä eläkeläisten hyvinvointiranneke, jotka mahdollistavat kattavat mahdollisuudet omaehtoiselle liikunnalle. Vuonna 2025 liikkisrannetta käytettiin n. 128 000 kertaa ja eläkeläisten hyvinvointirannetta n. 245 000 kertaa. Molempien tuotteiden käyntimäärät edellisen vuoden ajankohtaan nähden ovat kasvaneet n. 10 %. Museot ovat mm. tuottaneet tapahtumia lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi.	Etenee suunnitellusti /Valmis 
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokemuksen väheneminen	Lasten ja nuorten kokemus yksinäisyys Aikuisten kokemus yksinäisyys	Kirjastopalvelut ehkäisevät yksinäisyyden kokemista sillä kirjastotilaan on helppo tulla yksin tai yhdessä. Tutkitusti yksinäisyyden kokemista vähentää se, kun kirjastoissa ollaan saman asian äärellä. Kirjastopalvelut edistävät perhekeskusverkoston	Kirjastopalveluilla on ollut merkittävä rooli yhteisöllisyyden kokemuksen vahvistajana. Kirjastoon on helppo tulla yksin tai yhdessä ja kokea yhteisöllisyyden kokemuksia. Myös kirjaston	Etenee suunnitellusti /Valmis 

			rakentumista Ilona-verkoston kautta ja tuottavat tapahtumia lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi. Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen yksin tai yhdessä. Lisäksi liikuntapaikkapalveluiden hallinnoimissa tiloissa järjestetään vuosittain tuhansia tunteja toimijoiden järjestämiä tilaisuuksia. Perheille tarjotaan omaehtoisia ja ohjattuja museopedagogisia sisältöjä. Museo-keskus osallistuu perhekeskusverkoston toimintaan. Hyvinvointipalveluiden yhteistyöverkoston ja muiden kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa museot tuottavat tapahtumia mm. lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi. Museovierailulle on helppo tulla yksin, ja museovierailu parhaimmillaan yhdistää asiakkaita. Tämä voi lievittää yksinäisyyden kokemista.	tapahtumatuotannossa on huomioitu niin yksin kuin yhdessä asioivat asiakkaat. Liikuntapaikkapalvelut tarjosi kattavasti tiloja omaehtoisen liikunnan harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen liikuntatoiminnalle. Liikuntapaikkapalveluissa on käytössä alle 20-vuotiaiden Kuopiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointiranneke sekä eläkeläisten hyvinvointiranneke, jotka mahdollistavat kattavat mahdollisuudet omaehtoiselle liikunnalle. Vuonna 2025 liikkisrannetta käytettiin n. 128 000 kertaa ja eläkeläisten hyvinvointirannetta n. 245 000 kertaa. Molempien tuotteiden käyntimäärät edellisen vuoden ajankohtaan nähden ovat kasvaneet n. 10 %. Museovierailulle on helppo tulla yksin ja museovierailu parhaimmillaan yhdistää asiakkaita. Museot ovat tarjonneet helposti saavutettavia, omaehtoisia ja ohjattuja työ- ja puuhapajoja, kevyitä asian- tuntujaopastettuja opastusvartteja ja retkiä.	
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	Kirjastopalvelut edistävät lasten ja nuorten lukemista, tiedonhankintaa ja osallistumista varhaiskasvatus- ja koulupolun aikana mediakasvatussuunnitelmien sekä kirjaston ja perusopetuksen OPSiin kirjastun yhteistyösuunnitelman ja kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyösuunnitelman mukaisesti. Museoiden näyttelysisällöt tukevat koulujen opetussuunnitelmia. Museot tukevat tiedonhankintaa mm. ylläpitämällä tietopalveluita, järjestämällä näyttelyitä,	Kirjastopalveluissa on toteutettu kirjaston ja perusopetuksen sekä kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyösuunnitelmia ja toteutettu sen mukaisia mediakasvatustunteja opetuksen ja varhaiskasvatuksen tueksi. Yhteistyösuunnitelmien toteutuminen arvioidaan vuosittain. Vuonna 2025 yhteistyö sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen kanssa on toteutunut yhteistyösuunnitelmien mukaisesti. Museot ovat edistäneet kaupunkilaisten harrastustoimintaa ja aktiivisuutta järjestämällä monipuolisia näyttelyitä ja yhdenvertaisesti eri kohderyhmille tapahtumia.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

			tapahtumia ja asiantuntijaopastettuja retkiä.		
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Kulttuuritilojen kävijämäärät Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat	Kirjastopalvelut tarjoavat maksutonta omaehtoista ja ohjattua vapaa-ajan mielekästä tekemistä ja kokemista aineistojen, tilojen ja tapahtumien sekä muiden palveluiden kautta kaikille yhdenvertaisesti. Tapahtumien sisällöt painottuvat pedagogisiin, lukemista sekä yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua edistäviin ja myös yleisesti hyvinvointia edistäviin tapahtumasisältöihin. Liikuntapaikkapalvelut mahdollistavat kattavasti asukkaiden omaehtoisen liikunnan harrastamisen yksin tai yhdessä. Lisäksi liikuntapaikkapalveluiden hallinnoimissa tiloissa järjestetään vuosittain tuhansia tunteja toimijoiden järjestämiä tilaisuuksia ja tapahtumia. Museot edistävät kaupunkilaisten harrastustoimintaa ja aktiivisuutta tuottamalla ja ylläpitämällä monipuolisia näyttelyitä, tietopalveluita, tapahtumia, oppimispeljä, omatoimisia ja ohjattuja julkisen taiteen kierroksia sekä asiantuntijaopastettuja retkiä.	Kirjastopalveluissa on toteutettu muiden palveluiden lisäksi tapahtumia, jotka painottuvat pedagogisiin, lukemista edistäviin ja yhteiskunnallista vuoropuhelua lisääviin teemoihin ja ovat hyvinvointia edistäviä. Vuoden 2025 aikana tapahtumia oli 2 041 ja tapahtumissa oli 32 784 kävijää. Tapahtumien määrä ja niissä kävijöiden määrä pysyi samalla tasolla vuoteen 2024 verrattuna. Liikuntapaikkapalvelut tarjosi yhdenvertaisesti tiloja omaehtoisen liikkumisen harrastamiselle sekä alustan yhdistysten ja yhteisöjen toiminnalle. Museot ovat edistäneet ja ylläpitäneet monimuotoista ja elävää kaupunkikulttuuria järjestämällä mm. korkeatasoisia näyttelyitä ja tapahtumia. Tapahtumia on järjestetty myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Etenee suunnitellusti /Valmis 

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtuma-avustukset Tapahtumakävijät	Kirjastopalvelut luovat monimuotoista ja elävää arkea ja kaupunkikulttuuria kaupungin eri osissa ja verkossa tilojen, tapahtumien ja muiden palveluidensa kautta. Kirjastopalvelut edistävät positii- vista kaupunkikuvaa myös alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Liikuntapaikkapalveluiden hallinnoimat liikuntapaikat mahdollistavat laajasti eri- laisten tapahtumien järjestämisen. Osal- listutaan kaupunkitasoisen tilavarausjär- jestelmän kehittämiseen. Museot ovat aktiivisia kulttuuritoimijoita, jotka edistävät monimuotoista ja elävää kaupunkikulttuuria järjestämällä mm. kor- keatasoisia, matkailijoitakin kiinnostavia näyttelyitä ja tapahtumia. Tapahtumia jär- jestetään usein yhteistyössä muiden toi- mijoiden kanssa.	Kirjastopalvelut toimivat pääkirjaston, 13 lähikirjas- ton ja kirjastoautojen sekä verkkopalveluiden avulla kattavana verkostona. Kuopion kaupunginkirjasto on aktiivinen toimija myös kansallisissa ja kansain- välisissä verkostoissa. Liikuntapaikkapalveluiden (sisäliikuntapaikat) pal- veluissa oli vuonna 2025 n. 1 666 000 kävijää. Digi- taalisia ratkaisuita kehitetään jatkuvan kehittämi- sen periaatteen mukaan. Liikkuvakuopio myyntiä, markkinointia ja viestintää on kehitetty suunnitel- lusti. Museot ovat edistäneet ja ylläpitäneet monimuo- toista ja elävää kaupunkikulttuuria järjestämällä mm. korkeatasoisia, matkailijoitakin kiinnostavia näyttelyitä ja tapahtumia. Tapahtumia on järjes- tetty myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, mistä esimerkkinä KUMMA - Kuopion tai- demuseo toteutti Välke-valotapahtuman teoksen sisäpihallaan. Kaupunkitasoiseen tapahtumaan osallistui yhteensä arviolta 40 000 kävijää.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikut- taminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehitty- mistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesi- liikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutki- mukset Onnistuminen edun- valvonnassa	Kirjastopalvelut lisäävät kaupungin tun- nettuutta toimimalla aktiivisesti alueelli- sissa, kansallisissa ja kansainvälisissä yh- teistyöverkostoissa. Liikuntapaikkapalvelut lisäävät kaupungin tunnettuutta toimimalla aktiivisesti alu- eellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa	Kirjastopalvelut ovat mukana kansallisissa ja kan- sainvälisissä verkostoissa. Yhtenä kansallisena ver- kostona on Yleisten kirjastojen neuvosto, jonka pu- heenjohtajakaupunki Kuopio oli 2023-2025. Kuopio toimii aktiivisesti myös kansallisessa e-kirjastossa ja Suomen Kirjastoseurassa. Kuopion kaupunginkir- jastossa vieraili kesäkuussa 2025 Viron ERR (TV1) tekemässä dokumenttisarjaan liittyvä juttua kirjas- tostamme ja erityisesti kokoelmiimme kuuluvasta	Etenee suunnitellusti / Valmis 

				Kalevipoeg-teoksesta sekä Viron suurlähettiläs marraskuussa 2025. Liikuntapaikkapalvelut osallistui KuntaLiikkeen toimintaan, joka on yhteistyöfoorumi, se kokoaa yhteen kuntien liikuntajohdon ja liikuntapaikkatoiminnasta vastaavat viranhaltijat. Verkoston tarkoituksena on vahvistaa kuntien välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa sekä tukea ammatillista kehittymistä jakamisen ja vertaisoppimisen kautta. Se toimii myös kehittämistyön tukena liikuntapalveluiden ja -paikkojen osalta sekä edistää aktiivista yhteiskunnallista keskustelua liikunnan roolista kunnissa.	
--	--	--	--	---	--

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Kirjastopalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista ja hankinnan tarvetta suunniteltaessa huomioidaan resurssiviisaus ja vastuullisuus ja esim. muovihankinnat ovat minimissään aineiston muovittamattomuuden vuoksi. Liikuntapaikkapalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden ympäristövaikutukset ja resurssiviisaus. Museopalveluissa hankinnat suoritetaan kilpailutetuista paikoista huomioiden ympäristövaikutukset. Toiminnassa huomioidaan resurssiviisaus.	Kirjastopalveluiden hankinnat on toteutettu kaupungin hankintasääntöjen mukaisesti. Aineistojen muovittamattomuutta on pääosin jatkettu. Muovittamattomuuden vaikutuksia aineistojen kestävyteen ja siten pitkäjänteiseen resurssiviisauteen tarkasteltiin ja muovittamiseen palattiin pieneltä osin. Liikuntapaikkapalveluiden hankinnat tehtiin kilpailutetuista paikoista. Hankinnoissa huomioitiin ympäristövaikutukset ja resurssiviisaus. Museopalveluiden hankinnat on tehty kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Toiminnassa on huomioitu resurssiviisaus.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

3.4. Huoltovarmuus ja kriinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. säännäri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO ₂ -päästöt / asukas (t CO ₂ -ekv / as)	Kirjastopalveluissa edistetään ilmastovii-sautta etenemällä kirjaston ilmastosuun-nitelman mukaisesti. Tilojen käyttöä on tehostettu mm. omatoimiratkaisujen ja yhteiskäytön myötä, aineistokuljetuksia vähennetty kelluvan kokoelman myötä, viisasta liikkumista edistetty etätyön ja kirjastofillarin avulla sekä aineistojen muovittamattomuus on otettu käyttöön nelisen vuotta sitten onnistuneesti ensimmäisenä Suomessa. Kuntalaisten ympäristötietoutta lisätään ympäristötietoi-suushyllyn ja luontokirjalukupiirin avulla. Kirjastoautopalveluja kehitetään resurssi-viisaasti. Liikuntapaikkapalveluissa hankinnat suori-tetaan kilpailutetuista paikoista huomi-oiden ympäristövaikutukset ja resurssivii-saus. Museopalveluissa kuntalaisten ympäristö-tietoutta lisätään ympäristökasvatuksen keinoin ja mm. kirjaston kanssa yhteis-työssä järjestetyn luontokirjalukupiirin avulla. Hankinnat suoritetaan kilpailute-tuista paikoista ympäristövaikutukset huomioiden.	Kirjastopalveluissa on edetty kirjaston ilmastosuun-nitelman mukaisesti ja hyödynnetty Helsingin kir-jastopalveluiden vetämää Vihreä kirjasto -hanketta, jossa Kuopion kaupunginkirjasto on ollut mukana Helsingin kanssa. Kirjastopalveluissa toimii nimetty ekotukihenkilö. Kirjastopalveluissa toteutettiin kes-tävyyskartoitus osana ympäristökasvattajaopiskeli-jan opintoja. Kirjastopalveluissa otettiin käyttöön kirjastopalveluiden käytön säästölaskuri. Liikuntapaikkapalveluiden hankinnat tehtiin kilpai-lutetuista paikoista. Hankinnoissa huomioitiin ym-päristövaikutukset ja resurssiviisaus. Museopalveluissa kuntalaisten ympäristötietoutta lisätty mm. ympäristökasvatuksen keinoin, mm. kirjaston kanssa yhteistyössä järjestetyn luontokir-jalukupiirin avulla.	Etenee suunni-tellusti /Valmis 
3.4. Huoltovarmuus ja kriinsietokyky	Tehostamme energian-käyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyt-töä	Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kau-pungin kiinteistöissä (kWh / r-m³) Uusiutuvan energian osuus tuotetusta ener-giasta (%)	Kirjastopalveluissa huomioidaan sähkön- ja lämmönkulutus yhtistyössä tilapalvelui-den kanssa. Liikuntapaikkapalveluissa huomioidaan sähkön- ja lämmönkulutus yhteistyössä tilapalveluiden kanssa sekä kehitetään ul-koliikuntapaikkojen energiatehokkuutta yhteistyössä Kaupunkiympäristön palve-lualueen kanssa.	Kirjastopalveluissa on edetty yhteistyössä tilapal-veluiden kanssa myös sähkön- ja lämmönkulutuk-seen liittyvissä asioissa. Liikuntapaikkapalveluiden hallinnoimissa tiloissa optimoitiin sähkön ja lämmön kulutus yhteistyössä tilapalveluiden kanssa.	Etenee suunni-tellusti /Valmis 

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylitäten ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Kirjastopalveluja kehitetään ja muotoillaan yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa. Palveluiden tuottamisessa ja niiden kehittämisessä käytetään hyödyksi käytettävissä ja mittaroitavissa oleva tieto. Verkkokirjaston kautta ja myös valtakunnallisessa yhteistyössä kehitetään palvelujen digitaalista saatavuutta. Liikuntapaikkapalveluiden palvelut tuotetaan ja muotoillaan laadukkaasti, asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan saatu data, jonka pohjalta palveluja kehitetään. Museopalveluissa kehitetään digitaalisia palveluita, mm. verkkokauppaa, verkkopedagogisia palveluita sekä kokoelmien digitaalista saatavuutta. Kokoelmien digitaalista saatavuutta kehitetään valtakunnallisessa yhteistyössä.	Kuopion kaupunginkirjasto on mukana Kansalliskirjaston hallinnoimassa kuntien yhteisessä e-kirjastossa eri työryhmissä. Kirjastoverkostoa on tarkasteltu Koillis-Savon kirjastoautoon liittyviltä osin mittaritietojen valossa ja osallistettu Koillis-Savon asukkaita palvelujen suunnitteluun kirjastoauton lakkautuessa. Kirjastopalvelujen kirjastojärjestelmän kilpailutusprojekti on aloitettu yhteistyössä tietohallinnon ja Sansian kanssa. Kilpailutuksessa ja sen vaativuusmäärittelyssä huomioidaan myös asiakasnäkökulmasta toiminnallisuudet. Liikuntapaikkapalveluiden palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä seurattiin aktiivisesti ja toimintoja on kehitetty saadun tiedon pohjalta. Museopalveluissa on edistetty mm. museoiden kokoelmien digitaalista saatavuutta.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspa-lutteet Kuntalaisaloitteet	Kirjastopalvelut osallistaa ja luo osallisuutta. Kirjastopalveluissa toimitaan yhteistyössä muiden toimijoiden ja asiakasryhmien kanssa ja kirjaston verkostoihin kutsutaan myös asiakasryhmien edustajia. Lautakunnan päätöksenteon tueksi	Kirjastopalvelut kerää kuntalaisten palautetta ja huomioi ne palveluja kehittäessään. Koillis-Savon kirjastoauton tarkastelua ja kuntalaisille tärkeimpien pysäkkien siirtoa Kuopion kahden muun kirjastoauton reitteihin tehtiin yhdessä kuntalaisten kanssa kyselyn ja asukastilaisuuksien kautta.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

			tehdään vaikutusten arviointi kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Liikuntapaikkapalveluiden palvelut tuotetaan laadukkaasti, asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen. Lautakuntaesittelyjä varten tehdään vaikutusten arviointi. Museopalvelut tuotetaan avoimesti ja laadukkaasti, tarvittaessa asukkaat ja yhteistyökumppanit osallistaen. Lautakunnan päätöksenteon tueksi varten laaditaan vaikutusten arvioinnit kaupungin ohjeen mukaisesti.	Reiteistä ja pysäkeistä kerätään palautetta vuoden 2026 aikana. Liikuntapaikkapalveluiden palvelujen muotoilussa osallistettiin asukkaita ja yhteistyökumppaneita laajasti. Liikuntapaikkapalveluilla on käytössä sähköinen palautekanava ja sitä seurattiin aktiivisesti ja toimintoja on kehitetty saadun tiedon pohjalta. Lautakunnan esityksissä huomioitiin vaikutusten arvioinnit. Museopalveluissa on lautakunnan päätöksenteon tueksi laadittu kaupungin ohjeen mukaiset vaikutusten arvioinnit.	
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien lapsivaikutusarviointien määrät	Kirjastopalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa. Liikuntapaikkapalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa. Museopalveluissa toteutetaan kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa.	Kirjastopalveluissa on toteutettu kaupungin ohjeistamaa arviointia. Kaikkien päätöstenvalmistelua tehtiin tarkastelemalla asiaa eri asiakasryhmien kautta huomioiden myös lapset. Liikuntapaikkapalveluissa toteutettiin kaupungin ohjeiden mukaista arviointia päätöksenteossa. Kaikkien päätöstenvalmistelua tehtiin tarkastelemalla asiaa eri asiakasryhmien kautta huomioiden myös lapset.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen maaseutuvaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien maaseutuvaikutusarviointien määrät		Kirjastopalveluissa on toteutettu kaupungin ohjeistamaa arviointia. Kaikkien päätöstenvalmistelua tehtiin tarkastelemalla asiaa eri asiakasryhmien kautta huomioiden myös maaseutualueella asuvat kuntalaiset. Liikuntapaikkapalveluissa toteutettiin kaupungin ohjeistamaa arviointia. Kaikkien päätöstenvalmistelua tehtiin tarkastelemalla asiaa eri asiakasryhmien kautta huomioiden myös maaseutualueella asuvat kuntalaiset.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	Kirjastopalveluissa rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huolehditaan myös hyvästä työnantajakuvasta kaupungin rekrytointiprosessin mukaisesti. Liikuntapaikkapalveluiden rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huolehditaan hyvästä työnantajakuvasta. Museoiden rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huolehditaan myös hyvästä työnantajakuvasta.	Kirjastopalveluissa rekrytointiprosesseissa on edetty kaupungin ohjeistuksen mukaisesti ja käytetty kaikissa rekrytoinneissa anonyymia rekrytointia. Liikuntapaikkapalveluiden rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa huomioitiin hyvä työnantajakuva. Museoiden rekrytointiprosesseissa ja muussa toiminnassa on huolehdittu myös hyvästä työnantajakuvasta.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Kirjastopalveluiden toiminta perustuu kaupungin strategiaan ja kirjastopalveluissa varmistetaan toimivat rakenteet laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä kannustavalle ja hyvälle ilmapiirille. Kirjastopalveluissa on otettu käyttöön verkostot, joissa jokainen työntekijä ja ulkojäsenet pääsevät vaikuttamaan kirjastopalveluihin ja kehittämään niitä. Liikuntapaikkapalveluiden toiminta pohjautuu hyväksyttyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä "lupa tehdä toisin" ilmapiirille. Museoiden palvelutarjonta perustuu kaupungin strategiaan. Strategia antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, kehityvälle ja tavoitteelliselle johtamiselle sekä myös lupa tehdä toisin -ilmapiirille.	Kirjastopalveluiden toiminta ja päätöksenteko perustuivat kaupungin strategiaan. Kirjastopalveluiden verkostot ja muut rakenteet (mm. linjaorganisaatio, kokouskäytännöt) ovat olleet toiminnassa. Työterveystarkastus toteutettiin vuoden 2025 aikana sähköisenä ja tarvittaessa siihen liitettävänä fyysisinä tarkastuksina. Liikuntapaikkapalveluiden toiminta perustuu hyväksyttyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä lupa tehdä toisin ilmapiirille. Museoiden palvelutarjonta perustuu hyväksyttyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, kehityvälle ja tavoitteelliselle johtamiselle sekä myös <i>lupa tehdä toisin</i> -ilmapiirille.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Kirjastopalveluissa läsnäolevaa ja vuorovaikutuksellista esimiestyötä tuetaan ja esihenkilöiden osaamista kehitetään	Kirjastopalveluissa kaikki esihenkilöt ovat suorittaneet esimiestyöhön liittyvät opinnot (esim. johtamisen erikoisammattitutkinto, lähiesimiestyön	Etenee suunnitellusti / Valmis

			koulutuksin. Tavoitteena on, että jokainen esihenkilö suorittaa johtamisen erikois-ammattitutkinnon tai lähiesiemiestyön ammattitutkinnon. Osaamista kehitetään myös alueellisen kehittämistehtävän kirjastona Etelä- ja Pohjois-Savon laajuisesti sekä kansallisesti. Liikuntapaikkapalveluiden esihenkilöille mahdollistetaan ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi. Museokeskuksessa esihenkilöillä on mahdollisuus hyödyntää ammatillisen koulutuksen tarjontaa osaamisen kehittämiseksi ja esihenkilötyön tueksi.	ammattitutkinto tai muu vastaava). Esihenkilöille järjestettiin tarvittaessa työnohjausta esihenkilötyön tueksi. Liikuntapaikkapalveluiden esihenkilöille on mahdollistettu ammatillista koulutusta johtamis- ja esi- miestaitojen ja osaamisen kehittämiseksi. Museokeskuksessa esihenkilöille on tavallisesti mahdollistettu ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi. Kaupungin säästöjen vuoksi asiaa on kuitenkin poikkeuksellisesti tarkasteltu tiukem- min.	
4.3. Osaava ja hy- vinvoiva henkilöstö	Varmistamme henki- löstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto	Kirjastopalveluissa henkilöstön osaamista kehitetään ja osaamistarpeita kartoite- taan. Koulutuspäivien määrää ja jakautu- mista seurataan. Kirjaston alueellisessa kehittämistehtävässä kartoitetaan kirjas- tojen työntekijöiden osaamistarpeita ja kehitetään osaamista koko Etelä- ja Poh- jois-Savon laajuisesti. Urakehitystä tue- taan avaamalla tehtävät ensin sisäiseen täyttöön ennen julkista täyttöä. Osa- amista lisää myös kirjastopalveluiden ver- kostomainen toiminta. Verkostoissa jokai- nen työntekijä pääsee kehittämään ja ke- hittymään. Liikuntapaikkapalveluiden henkilöstölle mahdollistetaan ammatillista koulutusta osaamisen kehittämiseksi. Liikuntapaik- kapalveluille tehdään työhyvinvointisuun- nitelma, jonka mukaisesti osaamista kehi- tetään ja seurataan. Henkilöstön	Kirjastopalveluiden henkilöstön osaamistarpeita kartoitettiin kehityskeskusteluissa ja osana alueel- lista kehittämistehtävää, joka myös järjesti kirjasto- amatillista täydennyskoulutusta Etelä- ja Pohjois- Savon kirjastolaisille. Lisäksi osaamista kehitettiin mm. työkierron, hankkeiden, verkostotyäskente- lyn, mentoroinnin sekä kirjastovierailuiden avulla. Liikuntapaikkapalveluiden henkilöstön osaamistar- peita kartoitetaan mm. kehityskeskusteluissa, ta- voitteena ammattitaidon ylläpito ja kehittäminen. Tarjolla olevia eri ammattiryhmien koulutuksia on hyödynnetty tarjonnan mukaan mahdollisimman monipuolisesti. Henkilöstön urakehitystä on tuettu avaamalla haettavana olevat tehtävät ensin sisäi- seen täyttöön. Museokeskuksessa henkilöstön osaamista on yleensä kehitetty palvelutuotannon tarpeiden mu- kaisesti. Koulutustarpeita on kartoitettu mm. kehi- tyskeskusteluihin. Koulutusta on tavallisesti järjes- tetty kaikille ammattiryhmille tarpeen ja koulutus- tarjonnan mukaan. Tarkastelujaksolla koulutukseen	Etenee suunni- tellusti / Valmis 

			urakehitystä tuetaan avaamalla tehtävät ensin sisäiseen täyttöön ennen julkista täyttöä. Museokeskuksessa henkilöstön osaamista kehitetään palvelutuotannon tarpeiden mukaisesti. Osaamisen ja ammatitaidon ylläpitoa ja kehittämistä kartoitetaan mm. kehityskeskusteluiden yhteydessä. Koulutusta järjestetään kaikille ammattiryhmille tunnistetun tarpeen ja koulutustarjonnan mukaan. Henkilöstön urakehitystä tuetaan avaamalla tehtävät ensin sisäiseen täyttöön ennen julkista täyttöä.	pääsyä on kuitenkin rajoitettu kaupungin ohjeistuksen mukaan.	
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Työhyvinvointikysely	Kirjastopalveluissa tehdään yhteinen työhyvinvointisuunnitelma ja yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat vuosittain ja edetään niiden mukaisesti. Läsnäolevaa ja vuorovaikutuksellista esihenkilötyötä tuetaan mm. koulutuksin. Liikuntapaikkapalveluille tehdään työhyvinvointisuunnitelma, jonka mukaisesti osaamista kehitetään ja seurataan. Museokeskuksessa laaditaan vuosittain kaupungin ohjeiden mukainen yhteinen työhyvinvointisuunnitelma ja yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat, joiden mukaisesti työhyvinvointia ja osaamista kehitetään ja seurataan. Työhyvinvointiin liittyviä asioita käydään läpi mm. työpaikkakokouksissa, viikko- ja kuukausikokouksissa, työterveyshuollon tapaamisissa sekä kehityskeskusteluissa.	Kirjastopalveluissa koko kirjaston laajuinen ja yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat on tehtiin ja niitä toteutettiin myös vuonna 2025. Liikuntapaikkapalveluissa on tehty työhyvinvointisuunnitelma ja osallistuttu työhyvinvointikyselyyn. Työhyvinvointia ja osaamista kehitetään ja seurataan työhyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Museokeskuksessa on tehty vuosittainen työhyvinvointisuunnitelma, jossa on valittu koko museokeskuksen yhteiset kehitys- ja seurantakohteet. Työhyvinvointiin liittyviä asioita on käyty läpi työpaikkakokouksissa, koko henkilöstön yhteisessä työterveyshuollon tapaamisissa sekä kehityskeskusteluissa. Myös työhyvinvointirahaa on anottu ja saatu.	Etenee suunnitellusti /Valmis 

4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme koikeilukulttuuria ja kehittämme osallisuuden rakenteita/foorumia.	Henkilöstön kehittämislaitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Kirjastopalveluissa on otettu käyttöön strategisesti tärkeiden tavoitteiden toteuttamiseksi verkostoja. Jokainen työntekijä kuuluu ainakin yhteen verkostoon ja kehittää siinä työtä. Kirjastopalveluissa on jokaisella yksiköllä säännölliset oman yksikön kokoukset, koko kirjaston kokoukset, työjohtajien kokoukset ja kirjaston johtoryhmän kokoukset. Kirjastopalveluissa haetaan balanssia lähi- ja etätyön tekemiseen työhyvinvoinnilliset näkökulmat ja työn sujuvuus huomioiden. Toiminta perustuu Kuopion kaupungin strategiaan. Liikuntapaikkapalveluiden toiminta pohjautuu hyväksyttyyn strategiaan, joka antaa pohjan laadukkaalle päätöksenteolle, johtamiselle sekä "lupa tehdä toisin" ilmi- Museopalveluissa yhdeksi kehityskoh- teeksi on nostettu työn suunnitelmalli- suuden, ajan käytön hallinnan ja työrau- han kehittäminen tehtävä-, tiimi- että työyhteisötasolla. Keinoina mm. työsuun- nitelmien ja viestinnän kehittäminen.	Kirjastopalveluiden toiminta on perustunut kau- pungin strategiaan. Kirjastopalveluissa strategisesti tärkeiden tavoitteiden toteuttamiseksi perustetut verkostot ovat olleet käytössä vuoden 2025 aikana. Jokainen työntekijä on kuulunut ainakin yhteen verkostoon ja kehittänyt siinä työtä. Kirjastopalve- luissa on jokaisella yksiköllä ollut säännölliset oman yksikön kokoukset, koko kirjaston kokoukset, työn- johtajien kokoukset ja kirjaston johtoryhmän ko- koukset. Kirjastopalveluissa on haettu balanssia lähi- ja etätyön tekemiseen työhyvinvoinnilliset nä- kökulmat ja työn sujuvuus huomioiden. Tätä jatke- taan vuoden 2026 aikana. Liikuntapaikkapalveluiden toiminta pohjautuu hy- väksyttyyn strategiaan ja toiminnassa on huomi- oitu "lupa tehdä toisin" toimintatapa. Esihenki- löitä ja henkilöstöä on kannustettu toimimaan toi- mintatavan mukaisesti. Museokeskuksessa kannustetaan henkilöstöä oman tehtävän ja työyhteisön kehittämiseen. Etä- työtä on hyödynnetty noin puolessa tehtävistä. Museokeskuksessa kannustetaan henkilöstöä oman tehtävän ja työyhteisön kehittämiseen.	Etenee suunnitellusti /Valmis 
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Vuosikate % poistoista Investointien tulorahoitus % Lainamäärä € / asukas	Kirjastopalvelut ovat peruspalvelu, joissa tulot ovat asiakkaiden käyttäytymistä ohjaavia sanktiomaksuja. Kirjastopalvelut järjestetään ja palveluita kehitetään talousraamin puitteissa. Liikuntapaikkapalveluiden käyttömaksut ovat keskimääräisesti n. 80% subventoituja. liikuntapaikkapalveluiden vastuulla olevat toiminnot järjestetään ja	Kirjastopalveluissa asiakkaiden käyttäytymistä ohjaavien sakkomaksujen tulotavoitetta korotettiin vuodelle 2025 20 000 euroa ja samalla korotettiin myöhästymismaksua 5 senttiä / päivä. 2025 toteutui myöhästymismaksujen suhteen alijäämäisenä ja tulotavoitteen nousua pystytty saavuttamaan. Tämä toisaalta kertoo siitä, että asiakkaat ovat palauttaneet lainansa enemmän ajallaan ja aineistokierto on tehokasta.	Etenee suunnitellusti /Valmis 

			kehitetään talousarvion tavoitteiden mukaisesti. Museoiden tärkeänä rahoituspohjana on museolakiin perustuvat, henkilötyövuosisidonnaiset valtionosuudet. Alueelliset vastuumuseopalvelut ovat valtionosuusrahoitettuja. Museoiden vuosituloista valtaosa saadaan näyttelyiden pääsylipputuloina. Pääsylippujen hinnat tarkistetaan vuosittain. Vaihtuvien näyttelyiden tuotannoissa voidaan hyödyntää näyttelykohtaista tavoitebudjetointia (pääsylipputulotavoitetta voidaan esim. nostaa, jos näyttelytuotantokustannukset nousevat ja yleisön kiinnostus voidaan ennalta arvioida suureksi).	Liikuntapaikkapalveluiden tulot perustuvat asiakasmaksuihin. Palvelut olivat keskimäärin n. 79% subventoituja. Museopalvelujen tulotavoite ennustetaan täyttyvän.	
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti ja pidämme palvelutuotannon tarvittavat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	Kirjastopalveluiden palveluverkoston ja kirjastoautopysäkkien sijoittumista tarkastellaan tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa ja alueiden kehittämisen yhteydessä. Liikuntapaikkapalveluiden palveluverkosto mitoitetaan asiakastarpeen mukaisesti. Museopalveluiden asiakaspalveluverkosto on mitoitettu museoiden tehtävien ja asiakastarpeen mukaiseksi. Kokoelmapalveluiden osalta Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon yhteinen nykyinen kokoelmatila (Kelloniemessä) on kiinteistön ahtauden ja kunnan vuoksi riittämätön ja edellyttää toimenpiteitä. Kokoelmatilaratkaisun tarveselvitys on käynnissä. Toimipisteitä tarkastellaan	Kirjastopalveluissa toteutettiin Kuopion, Kaavin ja Tuusniemen yhteisen Koillis-Savon kirjastoauton tarkastelu. Kirjastoauton käyttö oli vähäistä ja se olisi pitänyt uusia, mikäli palvelu olisi jatkunut. Kirjastoauto lakkautettiin ja asiakaskyselyn ja asukastilaisuuksien avulla suunniteltiin tärkeimmät pysäkit, joihin palvelua tarjotaan jatkossa Kuopion kahdella muulla kirjastoautolla. Kirjastoverkosto on nyt mitoitettu asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaiseksi. Liikuntapaikkapalveluiden palveluverkosto on mitoitettu tehtävien, asiakastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti. Museopalveluiden asiakaspalveluverkosto on mitoitettu museoiden tehtävien ja asiakastarpeen mukaiseksi. Kokoelmapalveluiden osalta Kulttuurihistoriallisen museon ja Luonnontieteellisen museon yhteinen nykyinen kokoelmatila (Kelloniemessä) on kiinteistön ahtauden ja kunnan vuoksi	Etenee suunnitellusti /Valmis 

			tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa.	riittämätön ja edellyttää toimenpiteitä. Kokoelma-tilaratkaisun tarveselvitys valmistui loppuvuodesta. Korttelimuseon hankesuunnitteluvaihe käynnistyi.	
--	--	--	--	--	--

Tunnusluvut

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Kirjastopalvelujen lainat/asukasmäärä (kpl) ★	16,6	18,1	17,6	14,1	19,1
Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä Kuntolaakson uimahallipalveluissa (kpl) ★	132 326	145 388	120 000	97 241	143 345

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Kirjastopalvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Fyysiset kirjastokäynnit (kpl)	1 235 513	1 366 091	1 300 000	916 704	1 235 896
Verkkoasiointikäynnit verkkokirjastossa (kpl)	1 295 957	1 559 573	1 200 000	1 225 511	1 605 555
Lainojen kokonaismäärä (kpl)	2 129 103	2 334 995	2 200 000	1 850 149	2 505 889
Nettokustannukset/laina (€)	3,0	2,9	3,2	2,7	2,7
Kirjaston aukiolotunnit	47 430	49 629	48 000	36 707	49 267
Kirjaston tilojen määrä (m²)	10 024	10 063	10 063	9 979	9 979

Museopalvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Näyttelykäynnit museokohteissa (kpl)	129 396	124 451	143 000	93 972	126 427
Museokohteiden aukiolotunnit	6 124	5 995	5 800	4 579,75	6 029
Järjestetty kokoelma-aineisto (kpl)	2 052 053	2 070 080	2 111 000	2 075 330	2 146 202
Nettokustannus €/asukas (€)	46,75	48,34	49,03	34,72	46,29
Museoiden tilojen määrä (m²)	14 215	12 800	12 800	12 800	12 800

Liikuntapaikkapalvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Liikuntapaikkojen käyntikerrat (kpl)	1 582 922	1 839 187	1 750 000	1 465 816	1 962 080
Liikuntapaikkojen tilojen määrä (m²)	69 435	81 088	81 088	80 926	80 926

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen

Toiminta

Kansalaisopiston kokonaistuntimäärä nousi 1429 tuntia vuoteen 2024 verrattuna. Tuntimäärän nousu on toteutettu kustannustehokkaasti. Kurssisuunnittelussa on kiinnitetty huomiota hinnoittelun selkeyteen ja tasapuolisuuteen. Kurssisuunnittelussa on kiinnitetty huomiota ryhmäkokoon ja talouteen. Alueellinen epätasapaino väestönkehityksen suhteen on jouduttu huomioimaan kurssitarjonnassa. Kurssitulot kasvoivat vuodesta 2024 n. 149.000 euroa

Kansalaistoiminnan palveluissa perustoiminta toteutui suunnitellusti. Juhlavuoden tuoman lisäresurssin myötä voitiin laajentaa merkittävästi Meidän Kuopio -tapahtumatoimintaa (taloudellinen ja asiantuntijatuki toimijoille ja tapahtumaproessien sisäinen kehittäminen) vastaten niiltä osin hyvinvointisuunnitelman ja strategian tavoitteisiin yhteisöllisyyden, osallisuuden ja kaupunkikulttuurin kehittämisen osalta. Monialaista, alueellista ja kansainvälistä kehittämistä toteutettiin erityisesti One Health 4 Cities -, Kulttuuri Itä - ja Kulttuurista hyvinvointia ikäihmisille -kehittämishankkeissa.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kansalaisopiston talous oli ylijäämäinen 111.000 euroa. Suurimpana vaikuttajan ylijäämätulokseen olivat kurssimaksutulojen ylitys n. 90.000 euroa sekä matkakustannusten pienennys paikallissopimuksen päättymisen jälkeen (omavastuun korotus 6 km -> 20 km)

Kansalaistoiminnan palveluiden toimintakate oli 412 900 euroa alijäämäinen. Tuotot ylittivät talousarvion 126 000 eurolla. Kehittämishankkeet ovat tuoneet merkittävästi ulkopuolista rahoitusta (Urbact EU, OKM, STM). Kuvakukon lipputulot myös ylittivät ennusteen. Toimintamenoissa henkilöstökulut alittuivat 96 000 eurolla henkilöstömuutosten vuoksi (palvelumuotoilijan tehtävää ei täytetty, hyvinvointikoordinaattorin, ehkäisevän päihdetyön suunnittelijan ja kulttuurisuunnittelijan tehtävät täyttämättä kukin 4 kk ajan. Palvelujen ostoissa 149 000 euroa alijäämään vaikuttivat mm. Terve Suomi -tutkimuksen, WHO -healthy cities -konferenssin kulujen toteutumattomuus, testamenttivarojen hyödyntäminen ja hankintoja hidastuttaneet henkilöstövaihdokset. Avustuksia jäi jakamatta 90 000 euroa, sillä järjestöjen ESR-hankkeita ei toteutunut odotetusti ja tukea maksettiin tuotantotukena. Vuokratulot ylittyivät 27 000 eurolla pääosin Kino Kuvakukon elokuvavuokrien kustannusten kasvun vuoksi.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta
 -
2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta
 -
3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa
 -

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaeht.opp. 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	788	92	880	805	-75	91 %
Maksutuotot	1 421		1 421	1 517	96	107 %
Tuet ja avustukset	68		68	220	152	323 %
Muut toimintatuotot	73		73	184	111	253 %
Vuokratuotot	67		67	67		100 %
Muut tuotot	6		6	117	111	1957 %
TOIMINTATUOTOT	2 350	92	2 442	2 726	284	112 %
Palkat ja palkkiot	-4 564	64	-4 500	-4 468	31	99 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-947	27	-920	-899	21	98 %
Muut henkilösivukulut	-136	2	-134	-128	6	96 %
Henkilöstökulut	-5 647	93	-5 554	-5 495	59	99 %
Palvelujen ostot	-993	69	-924	-797	127	86 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-181	1	-180	-168	12	93 %
Avustukset	-3 711	-40	-3 751	-3 662	89	98 %
Muut toimintakulut	-1 783	-10	-1 793	-1 839	-45	103 %
Vuokratulot	-1 753	-10	-1 763	-1 797	-34	102 %
Muut kulut	-30		-30	-42	-12	138 %
TOIMINTAKULUT	-12 315	113	-12 202	-11 961	241	98 %
TOIMINTAKATE	-9 965	205	-9 760	-9 235	525	95 %

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		Kansalaisopiston viestinnän kehittäminen mm. saavutettavuuden näkökulmasta. Kansalaisten digitasa-arvoa ja osallistumismahdollisuuksia kehitetään monimuotoisilla matalan kynnyksen kursseilla. Asiakkaiden toiveita ja palautteita seurataan aktiivisesti ja toteutetaan resurssien puitteissa. Kansalaistoiminnan palveluissa kehitämme monin tavoin osallistumismahdollisuuksia. Otamme asukkaat mukaan palvelujen kehittämiseen - palvelumuotoilun menetelmiä hyödynnetään laajasti. Kehitämme jatkuvasti osallisuutta ja lähidemokratiaa mm. pitäjäraatitoimintaa sekä kaupunkialueiden toimijaverkostomallia sekä digipalveluja kehittämällä. Kehitämme lähiöiden yhteissuunnittelumallia poikkihallinnollisesti. Koordinoimme lasten ja nuorten osallisuuden ja oikeuksien kehittämistä Unicefin lapsiystävällinen kunta-toimintamallin mukaisesti.	Vähävaraisille suunnattu Kaiku-kortti -pilottia toteutettu (mm. kansalaisopistossa) ja koordinoitu Kuopiossa ja Pohjois-Savossa. Kansalaisopisto toteuttaa vuosittain 2 asiakaskyselyä. Lisäksi asiakas- ja kurssitoiveita kerätään alueellisesti opistoyhdyshenkilöiden kautta. Uusia asiakasraateja pilotitiin v. 2025 Esteet nurin -hankkeessa. Kansalaistoiminnan palveluissa on laadittu Kuopion kaupunkitasoinen osallisuusohjelma. Osallisuusohjelma käsittää maaseudun ja kaupunkialueiden asukasosallisuuden toimintamallit kuin kaupunkiorganisaation sisäisen osallisuustoiminnan kehittämisen. Pitäjäraatitoiminnan laajenemista kaikille maaseutualueille valmisteltu vuoden -26 alusta toimeenpantavaksi. Kaupungin toimintaa on kehitetty Unicef-lapsiystävällinen kunta malliin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Toimenpiteet arvioidaan organisaation sisäisesti sekä Unicefin taholta keväällä -26. Meidän Kuopio -tuotantotuki otetaan -26 käyttöön uutena Meidän Kuopio -yhteisöllisen toiminnan tuki -avustuksena. Ko tuki vahvistaa osallistumista ja yhteisöllisyyttä eri puolilla Kuopiota. Laaja hyvinvointisuunnitelma valmisteltiin syksyn aikana laajasti kaupungin organisaation eri toimijoita sekä kumppaneita osallistaen.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja	Katuturvallisuusindeksi	Kansalaistoiminnan palveluissa tuemme turvallisuutta ja resilienssiä mm. fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä liikkumista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja aktiivisuutta edistämällä. Ehkäisemme	Kansalaistoiminnan palveluissa toteutettu toimintakykyä tukevaa liikunnan ja kulttuuritoiminnan edistämistä. Meidän Kuopio -festivaalin osana järjestetty osallisuutta ja yhteisöllisyyttä	Etenee suunnitellusti / Valmis

	ympäristön esteettömyyttä	Kaatumisiin ja puutoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä	kiusaamista draamakasvatuksen keinoin, hyödynnämme kampanjoita yksinäisyyden ehkäisytyössä, vastaamme kaupungin ehkäisevän päihdetyön toteutumisesta ja olemme tiiviisti monialaisen turvallisuusryhmän toiminnassa mukana. Yhdistys- ja verkostotyön koordinoijina palvelumme ovat tärkeä osa kokonaisturvallisuuden edistämistä.	edistäviä tapahtumia merkittävä määrä Kuopio 250 juhluvuonna. Toteutettiin "Rikkomaton raja" -seksuaalisen häirinnän ehkäisykampanja, joka nosti keskeisen hyvinvointihaasteen keskusteluun ja tuotti tietoa nuorten seksuaalisen häirinnän laajuudesta Kuopiossa. Koordinoitiin monialaista työryhmää, jossa kartoitettiin ja kehitettiin uusia asukkaiden uimataitoon ja vesiturvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä.	
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtauspaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät	Kansalaisopiston toiminta on lähtökohtaisesti aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävää. Kurssisisäloissä huomioidaan erityisesti ihmisen luontosuhteen merkitys ja sen monet mahdollisuudet. Kansalaistoiminnan palvelut edistävät laaja-alaisesti aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä niin järjestö-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaaehtoistyötä ja asukas-toimintaa tukemalla, toteuttamalla ja kehittämällä. Luomme osaltamme ja yhteistyössä muiden kanssa uusia toimintamalleja luonnon sekä kaupungin liikunta- ja kulttuuripalvelujen saavutettavuuden edistämiseksi kaikissa palveluisamme.	Kansalaisopistossa järjestettiin useita luontoaiheisia kursseja mm. retkeily- ja puutarhakursseja. Kestävä kehitys ja planetaarisuus läpileikkaavat koko kansalaisopiston toimintaa. Henkilökunnan osaamista on tuettu em. asioissa. Kansalaistoiminnan palveluissa on järjestetty ohjattua toimintaa luontokohteissa sekä lähiöissä ja ulkokuntosalikohteissa. Meidän Kuopio -festivaalia laajennettu juhluvuoden aikana ja siten vahvistettu yhteisöllisyyttä ja asukkaiden kohtaamisia, kehitetty organisaation tapahtumaprosesseja, tapahtumajärjestäjien osaamista ja koulutettu asukkaita vapaaehtoistoimintaan. Tuotettiin uusi Yhdessä Kuopiossa -monikulttuurinen tapahtuma, joka onnistui erinomaisesti tavoittamaan monikulttuuriset toimijat ja yleisön (1 000 osallistujaa).	Etenee suunnitellusti / Valmis 
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisien liikkuminen Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta	Toteutetaan poikkihallinnollista Liikkuva Kuopio -ohjelmaa kuopiolaisten liikkumisen edistämisen tavoitteen mukaisesti. Kansalaisopisto aktivoi liikkumaan kaiken ikäisiä kuntalaisia. Tavoitteena on tarjota liikunnan iloa ja hyötyä läpi elämän. Kansalaistoiminnan palveluissa kehitämme Liikkuva Kuopio -verkkosivustoa ja liikuntaviestintää	Kansalaisopistossa toteutui 748 liikunta- ja tanssikurssia kaiken ikäisille kuntalaisille, joissa oli n. 11.000 osallistujaa. Kansalaistoiminnan palvelut toteuttanut liikuntaryhmiä erityisesti ikäihmisille ja erityisryhmille itse sekä laajan vapaaehtoisohjaajaverkostoa koordinoiden. Kehitetty opiskelijaliikuntayhteistyötä ja ryhmämuotoista liikuntaneuvontaa. Seurojen kanssa yhteistyössä toteutettavat	Etenee suunnitellusti / Valmis 

			sekä yhteistoimintamalleja tukemaan asukkaiden liikkunnallista elämäntapaa ja elintapamuutosta. Koordinoimme laajoja liikkumisen edistämisen seura- ja vapaaehtoisverkostoja ja kehitämme liikkunnan edistämisen toimintamalleja yhä vaikuttavamiksi (koordinoimme Liikkuva Kuopio -ohjelman toteutuksesta ja seurannasta vastaavan työryhmän toimintaa). Edistämme niin omatoimista kuin ohjattua liikkumista kaikissa ikäryhmissä erilaisissa liikkumisympäristöissä erityisryhmät ja monikansallisuus huomioiden. Luodaan kustannusvaikuttavia liikkumaan ohjaavia toimintamalleja erityisesti riittämättömästi liikkuville. Liikkuva Kuopio -toimenpideohjelman toteutus tukee hallitusohjelman Suomi liikkeelle -ohjelman tavoitteita.	Perheiden liikuntalauantait tavoittivat jälleen laajan kohderyhmän. Kehitettiin uusia toimintamalleja lasten uimataidon vahvistamiseen.	
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö	Kansalaistoiminnan palvelut vastaa lakisääteisestä ehkäisevän päihdetyön tehtävästä. Tilannekuvan seuranta, monialainen verkostotyö, oppilaitosyhteistyö, päihde- ja pelikasvatus ja päihhteettömyyttä ja kohtuukäyttöä tukeva viestintä ovat ehkäisevän päihdetyön keskiössä. Päihteiden käyttöön liittyvien haasteiden (rikollisuus, turvattomuus, mielenterveys) moninaistuminen ja kasvu edellyttää vahvaa, jatkuvaa verkostoyhteistyön koordinoitua. Ehkäisevän päihdetyön tarve kouluilla ja myös eläkeikäisillä suuri. Kehittämistarpeisiin vastataan mahdollisuuksien mukaan alkuvuodesta rekrytoitavalla lisäresurssilla ja uusia toimintatapoja kehittämällä. Edistetään tapahtumien päihhteettömyyttä.	Kansalaistoiminnan ehkäisevän päihdetyön resursseihin saatu lisäys on mahdollistanut laajemman viestinnän (mm. Rikkomaton raja -seksuaalisen häirinnän kampanja, joka nostaa päihteisiin liittyvän negatiivisen ilmiön esiin) sekä uusiin kohderyhmiin panostamisen (ikäntyneet, eri kulttuuriryhmät).	Etenee suunnitellusti / Valmis 
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielen terveyttä kokeneiden osuus	Kansalaisopiston toimintaan osallistuneiden kokemus on, että hyvinvointi ja mielenterveys lisääntyy kursseille osallistuttaessa.	Kansalaisopiston kurssipalautteiden perusteella osallistujat kokevat hyvinvointinsa lisääntyneen kursseille osallistumisen myötä. Vuonna 2025 on ollut käynnissä nuorille suunnattu arjen hallintaa	Etenee suunnitellusti / Valmis 

			Kansalaistoiminnan palvelut edistävät laaja-alaisesti kaikissa palveluissaan (kulttuuri, liikunta, asukastoiminta, osallisuus & yhteisöllisyys, vapaaehtoisuus, ehkäisevä päihdetyö) asukkaiden mielen hyvinvointia ja mielenterveyttä. Teemme monialaista yhteistyötä mielen hyvinvoinnin edistämiseksi. Tiivistämme ennalta ehkäisevää työtä mielenterveysjärjestöjen kanssa.	ja mielen hyvinvointia tukeva hanke (Kappas Ka-posta). Kansalaistoiminnan kaikessa tekemisessä on tähdätty liikunnan, kulttuurin ja yhteisöllisyyden ja osallisuuden keinoin mielenterveyden tukemiseen. Vuonna 2025 yhteisöllisten tapahtumien määrä oli merkittävä juhluvuoden tuomien lisäsurssien ansiosta. Kaikessa toiminnassa on pyritty tavoittamaan laajoja kohderyhmiä huolehtimalla osallistumisen kynnyksettömyydestä (maksuttomat, kaikille avoimet tapahtumat ja toiminta keskiössä).	
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys Aikuisten kokema yksinäisyys	Sosiaalisen pääoman kertyminen on yksi kansalaisopisto-opiskelun suurimmista hyödyistä. Kansalaistoiminnan palvelut pyrkii kaikissa palveluissaan edistämään kohtaamisia ja osallisuutta yksinäisyyden ehkäisemiseksi. Pyrimme tunnistamaan palvelumuotoilun keinoin ne tekijät, jotka estävät osallistumista ja kehittämään ratkaisuja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi. Edistämme järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan osallistumista mm. tapahtumatuotannoilla ja koulutuksin. Tapahtumatuotannon maksuttomuudella edistetään osallistumista.	Kansalaisopiston kurssipalautteiden perusteella osallistujat ovat saaneet uusia ystäviä ja kokevat yhteisöllisyyden lisääntyneen kursseille osallistumisen myötä. Kansalaistoiminnan palveluissa on edistetty asukkaiden osallisuutta ja kohtaamisia sekä vapaaehtoistoimintaa niin kulttuuri-, liikunta- kuin asukastoiminnassa. Vuoden 2025 aikana saatiin mukaan merkittävä määrä monikulttuurisia toimijoita. Juhlavuosi mahdollisti laajasti yhteisöllisten tapahtumien tukemisen, mikä on tukenut yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä kuuluvuuden tunnetta.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	Toimimme kansalaistoiminnan palveluissa KOP:n kanssa tiiviissä yhteistyössä mm. Liikkuva Kuopio & KulttuuriKuopio -kehittämisessä sekä osallisuuden ja hyvinvointitiedolla johtamisen kehittämisessä.	Mahdollistimme kouluille liikuntavälinehankinnan välituntiliikunnan aktivoimiseksi. Järjestimme monialaisen vanhempainillan verkkotoiteutuksena, ehkäisevän päihdetyön sisällöt erityisesti mukana. Editimme yhteistyössä Unicef-lapsiystävällinen kunta mallin mukaista kehittämistyötä.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Kulttuuritilojen kävijämäärät Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat	Kansalaisopisto pyrkii tarjoamaan opiskelumahdollisuuksia mahdollisimman monimuotoisesti koko toiminta-alueella resurssit huomioiden. Lisäksi kansalaisopisto koordinoi Suomen Harrastamisen mallia peruskouluissa. Kansalaistoiminnan palvelut tukee harrastamisen ja tekemisen mahdollisuuksia tuottamalla itse palveluja ja toimimalla laajan toimijaverkoston kanssa yhteistyössä, ylläpitämällä toimijoille avointa ja maksutonta www.kuopionseina.fi -tapahtumakalenteria sekä avustamalla järjestötoimijoita kaupungin strategian mukaisen toiminnan tuottamisessa myös kiristyneessä taloustilanteessa. Koordinoimme ja kehitämme vapaaehtoisohjaajatoimintaa (liikunnassa n. 140 vapaaehtoista vertaisohjaajaa ikääntyneille, kulttuuriluotsit kulttuuripalveluissa ja asukastoiminnassa vapaaehtoisia tuottamassa toimintaa). Mahdollistamme yhdistystoiminnan ja harrastamisen myös edullisissa tai maksuttomissa tiloissa.	Kansalaisopistossa toteutettiin 1927 kurssia eri aihealueista koko toiminta-alueella. Osallistujia kursseilla oli n. 24.600. Lisäksi kansalaisopisto koordinoi Harrastamisen Suomen mallia, jossa kerhoja toteutui 245 kpl ja osallistujia oli n. 2450 lasta. Kansalaistoiminnan palveluissa toteutettiin STM/THL -rahoituksella Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille -hanketta, luoden yhdyspintoja hyvinvointialueen ja kuntien välille ja kehittämällä mm. kulttuuriluotsi - vapaaehtoistoimintaa ja etsivän kulttuurisen vanhustyön toimintamallia. Vapaaehtoistoimintaa on kehitetty systemaattisesti kaupunkitasoisesti ja toteutettu tapahtumia yhteistyössä laajan yhdistysverkoston kanssa mm. osana Kuopio 250 / Meidän Kuopio festivaalitoimintaa. Erilaisten liikunnan starttikurssien kautta pyritään ohjaamaan asukkaita pysyvään fyysisesti aktiiviseen elämäntapaan. Vapaaehtoistoimintaa ja siihen liittyvää koulutusta sekä asukaskäille mielekästä tekemistä. Elokvatoiminta Kino Kuvakukossa ja Kino Mantussa mahdollistaa laadukkaan ja edullisen kulttuuripalvelun.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
---	--	---	---	---	---

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtuma-avustukset Tapahtumakävijät	Kansalaisopisto mahdollistaa kuntalaisten aktiivisen osallisuuden kaupunki- ja maaseutukulttuurin elävöittämisessä. Kansalaistoiminnan palvelut tukee erilaisin avustuksin ja tuotantotuin kaupunkikulttuuria ja tapahtumatuotantoa. Kehitämme Liikkuva Kuopio ja KulttuuriKuopio -viestinnän keinoin palvelujen saavutettavuutta niin asukkaille kuin myös matkailijoille. Tuotamme maksutonta ja saavutettavaa (niin kaupunki- kuin maaseutualueilla) Meidän Kuopio -festivaalia osana Kuopion 250 v juhluvoden toteutusta. Meidän Kuopio -festivaali on vuonna 2025 ympärivuotinen.	Kansalaisopisto järjesti (tai oli mukana) 78 tapahtumaa, joissa oli n. 16.500 osallistujaa. Nämä tapahtumat mahdollistavat opiskelijoiden itsensä tuottamaan kulttuuria koko toiminta-alueelle. Kansalaistoiminnan palveluissa tuotettu ja koordinoitu Kuopio 250 / Meidän Kuopio festivaali -kaupunkikulttuuritapahtumia, kehitetty organisaatiomme tapahtuma- ja avustusprosessia sekä järjestetty toimijoille pientapahtumakoulutuksia ja tuettu toimintatuen avulla yhdistysten ja muiden ryhmien tapahtumatuotantoa.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonnessa	Kansalaistoiminnan palvelut koordinoi Terve Kunta ja WHO Healthy Cities toimintaa Kuopiossa ja viestii aktiivisesti Kuopion hyvinvoinnin edistämisen saavutuksista ja toimintamalleista valtakunnallisesti ja kansainvälisesti väylinä mm. EU Urbact-rahoitteinen One Health for European cities -hanke sekä Itä-Suomen alueellinen kuntien kulttuuritoiminnan kehittämishanke sekä vuotuisen Kuopion hyvinvointiseminaari. Teemme tiivistä yhteistyötä Kuntaliiton kanssa HYTE-työssä.	Kansalaistoiminnan palveluiden hallinnoima One health for cities -hanketta toteutettiin aktiivisesti kansainvälisessä 9 eurooppalaisen kaupungin välisessä sekä paikallisessa verkostossa ja lisätty sen myötä osaltaan Kuopion kaupungin sekä toimintamalliemme (mm. edistyksellinen hyvinvointidata) kansainvälistä näkyvyyttä sekä luotu uusia verkostoja. Hankkeen rahoitusmuoto EU Urbact -rahoitusmuotoa käytettiin Kuopion kaupungin organisaatiossa ensimmäistä kertaa - todettiin hyväksi tavaksi luoda tiiviitä yhteistyökumppanuuksia.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiili-neutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Toteutamme kansalaistoiminnan palveluissa ja kansalaisopistolla hankintamme vastuullisesti ja kestävästi.	Toimimme aina vastuullisesti huomioiden kestävä kehityksen tavoitteet.	Ei tietoa 
3.4. Huoltovarmuus ja kriisin-sietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastorisikien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO ₂ -päästöt / asukas (t CO ₂ -ekv / as)	Jalkautamme kansalaistoiminnan palvelujen hallinnoimassa hankkeessa One health -lähestymistapaa yhteistyössä Eurooppalaisen ja paikallisen kumppaniverkoston kanssa osana Urbact-hanketta. Tuotamme poikkisektorisen Puijo Summit -tapahtuman yhteistyössä mm. ELY:n KYP:n, Savonian ja P-Savon liiton kanssa yhteisin kestävä kehityksen tavoittein. Kehitämme Urbact-hankkeessa One health -toimintasuunnitelman Kuopioon ja valmistelemme strategiatyöhön ohjelmat yhteennivovaa One health -näkökulmaa tavoitteineen.	One health 4 cities -hanketta toteutettiin aktiivisesti monialaisessa yhteistyössä ja laadittiin Kuopion action plan -suunnitelmaa tukemaan Kuopion strategian poikkihallinnollista One health -näkökulmaa. Hanke tuki siilojen purkamista ja toimialojen välistä yhteistä vuoropuhelua, mikä on välttämätöntä kestävä tulevaisuuden edistämiseksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
3.4. Huoltovarmuus ja kriisin-sietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Lähiruuan osuus Kasviproteiinien osuus Ruokahävikin määrä (kg)	Kansalaistoiminnan palveluissa ja kansalaisopistossa edistetään kestävä kehitystä tukevia ruokailutottumuksia laajasti eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen.	Kansalaisopistossa toteutettiin lukuisia ruokakursseja, joissa kaikissa pyritään huomioimaan kestävä kehitys esim. kotimaisen kalan käyttöön kannustavia kotitalkouskursseja. Kansalaistoiminnan palveluiden hallinnoima One health 4 cities -hanke, hyvinvointisuunnitelmatyö sekä Puijo Summit tapahtuma tukivat vuoropuhelun lisääjänä kaikki osaltaan kestävä kehityksen eri osa-alueita, ml. kestävä ruoantuotanto.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisatiorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Kansalaistoiminnan palvelujen ja Kansalaisopiston sekä opetuksen että asiakaspalvelun toimintoja kehitetään edelleen monimuotoiseen ja asiakaslähtöiseen suuntaan digitaalisten palvelujen avulla. Kansalaistoiminnan palvelut koordinoivat useita poikkihallinnollisia kehittämissäilyttäjä; hyvinvoinnin edistämisen koordinointi ja hyvinvointitiedolla johtaminen, Liikkuva Kuopio ja KulttuuriKuopio -ohjelmat, lähidemokratia ja osallisuus. Palveluja kehitetään palvelumuotoilun keinoin asiakaslähtöisimmiksi poikkihallinnollisesti.	Kansalaisopistossa verkkopalvelujen toimintavarmuuden kehittäminen jatkuu, mm. sähköisten järjestelmien integraatioiden käyttöönotto. Kansalaistoiminnan palveluissa on oltu mukana valtakunnallisen Kulttuuripankki-palvelualustan kehittämisessä ja jatkuvasti syvennetty osaamista tietosuoja-asioista. Digitaalisten palvelujen kehittämistä osana palveluja jatketaan osana työn kehittämistä.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet	Kehitämme kansalaistoiminnan palveluissa asukkaiden osallisuutta ja lähidemokratiaa poikkihallinnollisesti palvelumuotoilun keinoin mm. lähiöiden kehittämisen suunnitelman mukaisesti sekä pitäjäraatitoiminnan kautta. Pitäjäraatien toimintaa kehitetään jatkuvasti ja ohessa kehitetään kaupunkialueiden lähidemokratiamahdollisuuksia ja pilotoidaan aluekehittämisen mallia kaupunkitasoisen osallisuusmallin rakentamisen tueksi.	Kansalaistoiminnan palveluissa on valmisteltu laajasti asukkaita osallistaen Kuopion osallisuusmallia, joka ohjaa koko organisaatiota aiempaa avoimempaan ja osallistavampaan suuntaan. Pitäjäraatien toiminta-alueen laajentumista valmisteltiin tiiviissä yhteistyössä maaseudun toimijoiden kanssa.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien lapsivaikutusarviointien määrät	Käytetään lapsivaikutusten arviointia lapsia ja nuoria koskevassa päätöksenteossa.	Arvioinnit tehdään ohjeiden mukaisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen maaseutuvaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien maaseutuvaikutusarviointien määrät		Arvioinnit tehdään ohjeiden mukaisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluindeksi	Kansalaisopistossa kiinnitämme vahvasti huomiota työyhteisön motivaation ja työhyvinvoinnin tukemiseen ja luomme siten positiivista työnantajamielikuvaa. Kansalaisopisto toimii edelleen Hyvän mielen työpaikka -kriteerien mukaisesti.	Tuemme jatkuvasti henkilöstön hyvinvointia, kuulemme henkilöstöä ja toimimme avoimesti. Kansalaisopistolle myönnettiin edelleen Hyvän mielen työpaikka -merkki (Mieli ry.). Kansalaisopistossa toimivat työhyvinvointiryhmä ja Tyhy-parit aktiivisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Kansalaisopistossa käytetään säännöllisesti CAF-arviointityökalua. Työhyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa huomioidaan hyvän ilmapiirin merkitys ja turvallinen työpaikka. Henkilöstöjohtamisen tueksi kehitetään uusia viestintämalleja, kuten sähköinen opettajan perehdytysaineisto. Kehitämme kansalaistoiminnan palveluissa jatkuvasti hyvinvointitiedolla johtamisen edellytyksiä kaupunkitasoisesti. Työhyvinvoinnin tilaa seurataan jatkuvasti ja pidetään huoli, että työyhteisö voi hyvin, sillä hyvinvoiva työyhteisö tarjoaa parhaat edellytykset edistää kuopilaisten hyvinvointia motivoituneesti. Vahvistamme palvelujen asiakaslähtöistä kehittämistä palvelumuotoilu- ja osallisuusosaamista lisäämällä.	Koko henkilöstölle toteutettiin työhyvinvointikysely, jonka tuloksia hyödynnettiin työhyvinvointisuunnitelman tekemisessä. Opettajien sähköinen perehdytysaineisto on otettu käyttöön.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Kansalaisopistossa kehittämistyötä on jaettu aiheittain eri tiimeille ja työryhmille kestävän johtajuuden mukaisesti osallistaen. Kansalaistoiminnan palvelujen esihenkilöt osallistuvat aktiivisesti oman substanssinsa	Esimiestyötä tuetaan avoimella keskustelulla ja kannustaen osallistumaan esimiesvalmiuksia tukeviin koulutuksiin ja verkostoihin.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

			koulutuksiin sekä esimiestyötä tukeviin koulutuksiin. Esimiehet toimivat tiiviissä tiimissä yhdessä yksikköä kehittäen. Kehittämismäärä jaetaan tiimeille, jotta kukin pääsee kehittämään ja hyödyntämään osaamistaan yhteisten tavoitteiden mukaisesti.		
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto	Kansalaisopiston henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan aktiivisesti täydennyskoulutuksiin. Järjestämme myös itse mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen. Kansalaistoiminnan palvelujen henkilöstöä kannustetaan osallistumaan keskitetyn kalenterin koulutuksiin sekä oman substanssin koulutuksiin. Ajan hermolla pysymiseen kannustetaan ja räätälöidään omia koulutuksia tukemaan yksikön kehittämistavoitteita.	Kansalaisopiston henkilöstö on osallistunut aktiivisesti sekä kaupungin järjestämiin koulutuksiin että oman alan erityiskoulutuksiin ml. Erasmus-koulutukset. Kansalaistoiminnan palveluiden monialainen henkilöstö on osallistunut aktiivisesti oman substanssinsa koulutuksiin sekä kaupungin organisaation yhteisiin koulutuksiin.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokeemusta	Työhyvinvointikysely	Kansalaisopistossa toimii aktiivisesti työhyvinvoinnista ja -turvallisuudesta vastaava työryhmä. Kansalaistoiminnan palveluissa esimiehet, työhyvinvointipari ja työhyvinvointiryhmä kehittävät yhdessä työhyvinvointia. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan kyselyin, kehityskeskusteluin sekä keskustelemalla avoimesti tiimipalaverissa työhyvinvoinnista.	Työyhteisön hyvinvointiin panostetaan jatkuvasti ja ennakoiden. Kansalaisopiston aktiivinen Tyhy-ryhmä huolehtii koko henkilöstön hyvinvoinnista monipuolisesti (esim. Hyvän mielen työpaikka -mallin toteuttaminen).	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme	Henkilöstön kehittämislaitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Kansalaisopiston toimintatapana on työn kehittäminen ja erityisesti työhyvinvoinnin vahvistaminen. Työkulttuuriin kuuluu henkilöstön mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön. Kansalaistoiminnan palveluissa kannustetaan yhteistyöhön ja yhdessä ideointiin ja kehittämiseen. Uusiin kehittämisideoihin suhtaudutaan	Työyhteisön hyvinvointiin panostetaan jatkuvasti ja ennakoiden. Kansalaisopiston aktiivinen Tyhy-ryhmä huolehtii koko henkilöstön hyvinvoinnista monipuolisesti (esim. Hyvän mielen työpaikka -mallin toteuttaminen).	Etenee suunnitellusti / Valmis 

	osallisuuden rakenteita/foorumia.		kannustavasti. Vastuu ja vapaus kehittää kulkevat käsi kädessä. Esimiehet ohjaavat kehittämistä tavoitteiden mukaiseen suuntaan.		
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Vuosikate % poistoista Investointien tulorahoitus % Lainamäärä € / asukas	Sopeutamme toimintaa talousarvion mukaisesti mm. avustuskäytäntöjen uudistuksella.		Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	Kiinnitämme jatkuvasti huomiota palveluverkoston tarkoituksenmukaisuuteen, vaikuttavuuteen ja taloudellisuuteen.		Etenee suunnitellusti / Valmis 

Tunnusluvut

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Kansalaisopiston nettokustannus €/opetustunti (€) ★	78,9	80,6	82,3	63,7	75,8

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Kansalaistoiminnan palvelut

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Kulttuurin ja liikunnan edistämisen ryhmiin ja toimintaan osallistuneet (hlö)	62 298	60 087	50 000	34 940	43 467
Kino Kuvakukon ja Nilsin Mantun myydyt lippujen ja kävijöiden lukumäärä (kpl)	28 103	25 063	25 000	19 211	27 236
Tapahtumat (kpl, yli 50 hlöä)	35	50	30	89	130
Tapahtumien osallistujat (hlö)	76 106	52 771	80 000	29 584	34 092
Yleis- ja erityisavustukset €/asukas (€)	31,66	31,47	29,63	27,17	28,35
Asukastoimintaan osallistuvien määrä (hlö)	45 432	42 405	50 000	29 599	43 292
Asukastoimintaa järjestävien kumppaneiden määrä (kpl)	70	83	200		140
Kansalaistoiminnan aktivoinnin tilojen määrä (m²)	2 226	2 123	2 111	2 204	2 204

Kansalaisopisto

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Kansalaisopiston opiskelijamäärä (brutto)	24 304	23 498	24 000	22 748	24 608
Kansalaisopiston opetustuntien lukumäärä	43 564	43 212	43 600	30 223	44 641
Kansalaisopistojen tilojen määrä (m²)	3 714	3 965	3 965	3 965	3 965

Taidepalvelut

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

Toiminta

Taidelaitosten vuosi 2025 on ollut kokonaisuutena tavanomainen. Toiminta on ollut tasaista, palannut koronaa edeltävälle tasolle ja mallille, eikä isoja yllätyksiä ollut. On ollut mahdollista keskittyä ydintoimintaan ja myös talojen omaan sisäiseen kehitystyöhön.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Musiikkikeskus ylitti talousarvion mukaisen tulotavoitteen, mutta menot ylittyivät hieman. Kaupunginorkesteri jäi tulotavoitteesta ja menot ylittyivät arvioidusta poikkeuksellisen paljon.

Musiikkikeskuksen toiminnalle oli asetettu suuret taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025. Näihin tavoitteisiin pääsemiseksi suunniteltiin ja toteutettiin enemmän omia konsertteja ja tuotettiin enemmän omia tapahtumia kuin aiemmin. Toteutuneen talouden alijäämä johtuu tämän toimintasuunnitelman arvioitua kalliimmaksi osoittautuneista kokonaiskustannuksista, saamatta jääneestä lisärahoituksesta ja arvioitua suuremmista henkilöstökustannuksista.

Henkilökustannuksia kasvattivat muun muassa useat sairaspoissaolot ja vanhempainvapaat. Koska melkein jokaiselle viikolle oli suunniteltua ohjelmaa, oli melkein jokaiselle viikolle otettava myös sijainen.

Kaupunginorkesteria rasittaa vuodesta toiseen jatkuva väliaikaisten sijaisten tarve, lähinnä viikkokohtaiset (tai pidemmät) sairauslomasijaisuudet. Kuopiossa ei ole kaikkiiin soitinryhmiin saatavana paikallisia sijaisia, jolloin sijaiset joudutaan hankkimaan Kuopion ulkopuolelta. Tämä lisää kustannuksia, mm. matkakulujen ja majoituksen osalta.

Kaupunginorkesterilla oli poikkeuksellisia menoeriä Kuopio 250 -juhlavuoden vuoksi. Tilausteokset, kantaesitykset, sekä tapahtumien poikkeuksellisen runsas määrä kasvattivat menoja paljon, mutta toisaalta tilapäisesti, kohdistuen viime vuoteen kertaluonteisina menoina.

Kaupunginteatterilla oli sama tilanne kuin orkesterilla: tulotavoitteesta jäätiin ja menot ylittyivät hieman arvioidusta. Kevätkaudella musikaali Veriveljet ei tavoittanut yleisöä odotetulla tavalla. Samoin syksyn kantaesitysmusikaali Täydellinen resepti, Kuopion 250-vuotisjuhlavuoden musikaali jäi odotuksista. Nämä näkyvät tavoitteita pienemmässä kävijämäärässä sekä kertyneissä pääsylipputulotuloissa.

Kuitenkin kaupunginteatteri teki historiansa pääsylipputulotuloennätyksen, yli 1,4 miljoonaa euroa. Samalla omien tuotantojen katsojamäärä kasvoi usealla tuhannella. Näiltä osin tavoitteet saavutettiin erittäin hyvin.

Kummallekin taidelaitokselle on jyvitetty melko suuri tulotavoite Kultsi-kortista, mikä rasittaa tulojen toteutumaa osaltaan. Kultsi-kortin myynti ei kuitenkaan ole vain taidelaitosten käsissä, hanke on hyvinvoinnin edistämisen toimijoiden yhteinen ja kokonaisuus ratkaisee. Kunhan tietoisuus lisääntyy ja käyttäjämäärät kasvavat, tulotavoite alkaa senkin osalta täyttyä.

Taidepalveluiden toimintakate yhteensä oli poikkeuksellisen paljon alijäämäinen, miltei 1,2 miljoonaa euroa. Onkin syytä tuoda esille, että taidelaitoksissa on lähtökohtaisesti rakenteellinen alijäämä menojen osalta: toiminnan ollessa nykyisellä tasolla ja pitkälti henkilömenoperusteista, talojen vuokrat ovat valtavat, taidelaitosten toiminnallinen rahoitus ei ole seurannut perässä. Kun kaupungissa on sinfoniaorkesteri sekä kahden näyttämön teatteri, sisällön tuottaminen maksaa. Tulotavoitteet on asetettu korkeiksi mutta mahdollisiksi, mutta niiden osalta lopulta yleisö päättää, kuinka tavoitteet toteutuvat - ja se vaatii aika montaa suotuisaa yhteensattumaakin. Ohjelmistopäätökset tehdään taidelaitoksissa vuotta - kolmea vuotta aiemmin, taidepalveluiden tuottamiseen sisältyy aina riski, että teos ei löydäkään kohderyhmäänsä.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

- Talouden tasapainottamisohjelmassa sovittuja toimenpiteitä on tehty ja seurattu.

2. Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta

- Varahenkilöjärjestelmät on luotu.

3. Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

- Henkilöstön hyvinvointia seurataan, ja tarvittaessa asioihin puututaan heti yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Taidepalvelut 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Myyntituotot	86	130	216	77	-139	36 %
Maksutuotot	2 135		2 135	1 958	-177	92 %
Tuet ja avustukset	34		34	37	3	110 %
Muut toimintatuotot	1 322		1 322	1 223	-99	92 %
Vuokratuotot	1 102		1 102	896	-206	81 %
Muut tuotot	220		220	327	107	149 %
TOIMINTATUOTOT	3 577	130	3 707	3 295	-412	89 %
Palkat ja palkkiot	-6 214	21	-6 193	-6 414	-221	104 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 289	23	-1 266	-1 287	-21	102 %
Muut henkilösivukulut	-185	1	-185	-184		100 %
Henkilöstökulut	-7 688	45	-7 644	-7 885	-242	103 %
Palvelujen ostot	-1 285	33	-1 252	-1 681	-429	134 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-264	-33	-297	-341	-44	115 %
Avustukset						
Muut toimintakulut	-3 873		-3 873	-3 887	-14	100 %
Vuokrakulut	-3 807		-3 807	-3 821	-14	100 %
Muut kulut	-66		-66	-65		100 %
TOIMINTAKULUT	-13 110	45	-13 065	-13 794	-730	106 %
TOIMINTAKATE	-9 533	175	-9 358	-10 499	-1 141	112 %

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		Taidepalveluissa selvitetään säännöllisesti asiakaskyselyin mielipiteitä ja näkemyksiä. Teatteri on ottanut käyttöön Lyyti-ohjelmiston, jonka avulla kyselyitä on mahdollista toteuttaa joustavasti ja edullisesti. Musiikkikeskuksella tutkitaan Boogi-tuotannonohjausjärjestelmään siirtymistä, johon sisältyy asiakastytyväisyyskyselymoduuli. Teatteri tekee aktiivista yhteistyötä Teatterikerho ry:n kanssa, eli teatterin maallikkoystävien kanssa. Asiakasraadista selvitetään, voisiko sitä käyttää ohjelmistosuunnittelussa tukena. Kaupunginorkesteri tekee säännöllisiä asiakastutkimuksia, ja selvittää siten yleisön kantoja eri asioihin. Kaupunginorkesteri tapaa myös säännöllisesti eri asiakassegmenttejä, mm. Kuopion eläkeläiset ry:n ja Klasisista sinulle -kuuntelijaryhmän tilaisuuksissa. Taidepalveluiden tapahtumiin osallistuminen on jokaiselle jollakin tavalla mahdollista. Maksuttomat tapahtumat ja striimaukset takaavat saavutettavuuden kennelle tahansa paikasta riippumatta.	Lyyti on otettu käyttöön ja Boogia ollaan ottamassa. Avoimia tilaisuuksia ja striimattuja tapahtumia tai konsertteja on järjestetty.	Etenee suunnitlusti / Valmis ✓
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	Katur turvallisuusindeksi Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä	Taide ja taidelaitokset luovat läsnäolollaan viihtyisää elinympäristöä. Teatterin piha ja ympäristö on huolella suunniteltu ja istutukset hyvin hoidettuja. Teatterin hyvä ulkovalaistus ja se, että talo on hereillä suurimman osan vuorokaudesta ja viikosta (eli talon laajat toiminta-ajat) luovat turvallisuutta.	On toteutunut.	Etenee suunnitlusti / Valmis ✓

			Musiikkikeskus on julkinen tila: avoin, valvottu ja turvallinen. Talon ulkovalaistus vaatii tarkastelua, sillä rakennus sijaitsee tiiviisti rakennetun ruutukaava-alueen reunalla.		
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta	Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät	Taidelaitosten aula- ja lämpiötilat ovat kuntalaisten olohuone. Ravintoloitsija on näissä mukana mahdollistamassa viihtyisät hetket. Aula- ja lämpiötilojen käyttöä ei voida nostaa ilman henkilökuntaresurssien lisäämistä. Toiminnallisuutta aulatiloihin voidaan kehittää yhteistyössä esim. oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa.	Teatterilla on voitu eri toimijoiden yleistyön resursseja yhdistämällä, eli tekemällä yhteistyötä aiempaa laajemmin ottaa aulatiloihin aiempaa enemmän käyttöön, siellä on järjestetty matalan kynnyksen tilaisuuksia, joista saatu palaute on ollut erittäin hyvää. Tanssiteatteri Minimi käyttää teatterin aulatiloihin sopivissa tuotannoissaan ja näistäkin on saatu hyvää palautetta ja tilat ovat tällaiseen toimintaa sopivat. Yksi ilmennyt haaste on siinä, että jos aulassa ja näyttämöllä tapahtuu yhtä aikaa, äänet vuotavat näyttämölle läpi häiriten esitystä, eikä sen ole tietenkään mahdollista antaa tapahtua.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	Lasten ja nuorten liikuminen, aikuisten liikuminen Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta	Taidepalvelut kuuluvat kaikille. Taidetaloille kutsutaan maksuttomiksi koyleisöksi sellaisia ryhmiä, yhteistyötahoja ja henkilöitä, jotka eivät ehkä muuten lähtisi liikekannalle lainkaan. Taidelaitosten ohjelmisto on monipuolista ja houkuttelee kaikenlaisia ihmisiä. Maksuttomilla esityksillä ja teemapäivillä saadaan houkutelua myös uutta yleisöä. 2023 käynnistetty nuorisoteatteritoiminta jatkuu aktiivisella nuoria. Taidelukio Lumit on kaupunginorkesterin kummikoulu.	Tämä on toteutunut ja jatkuu.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Päihdemyönteisyys ja päihdeiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä	Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö Aikuisten päihteiden käyttö	Taide tuottaa elämyksiä. Taide-elämykseen voi kuulua myös alkoholin nauttiminen esityksen väliajalla. Taidelaitokset ovat alkoholilainsäädännön mukaisia valvottuja tiloja, eikä alkoholia myydy päihtyneille tai alaikäisille.	Tämä on näin.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee	Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus	Taidepalveluiden merkityksestä hyvinvoinnille on tehty useita tutkimuksia, ja on kiistatonta, että taiteella ja kulttuurilla on keskeistä merkitystä on esimerkiksi kansanterveyden, fyysisen ja psyykkisen terveyden, osallisuuden kokemusten, työhyvinvoinnin jne. edistämisen osalta. Teatterin yleisötyön avulla lasketaan kynnystä osallistua tapahtumiin sekä löydetään uusia yleisöjä ja kohderyhmiä, heitä, jotka eniten hyötyvät palveluista hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Teatterin ohjelmisto suunnitellaan kuten maakuntateatterissa tehdään: jokaiselle jotakin, teatterimme on ns. kansanteatteri. Teatterin ohjelmiston teemoja ovat klassisten rakkauden, surun aiheet, mutta myös nuoria koskettavat ja ajassa elävät ja olevat aiheet. Musiikkikeskus tarjoaa elämyksiä kaikissa genreissä kaikille ikäluokille. Orkesterikonserttien lisäksi huomioimme erilaiset alaryhmät ja ajankohtaisuuden (esim. meemitour, Anime-päivät, vanhusten viikon konsertti, konsertit erityisryhmille). Musiikkikeskuksen kokonais-tarjonta noudattaa myös maakuntakeskuksen mallia: kaikille kaikkea.	Tämä on toteutunut ja jatkuu osana normaalia toimintaa.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot	Yksinäisyyden kokeminen vähenee	Lasten ja nuorten kokemus yksinäisyys Aikuisten kokemus yksinäisyys	Taidelaitokset ottavat huomioon lasten, nuorten ja aikuisten yksinäisyyden. Teatteri tarjoaa mahdollisuuden kokea yhteisöllisyyttä ja osallisuutta joko näytelmien kautta tai osallistumalla teatterin avoimiin tapahtumiin tai teatterileirille tai nuorisoteatteriin.	Kaupunginorkesteri jalkautuu eri toimijoiden tiloihin säännöllisesti erilaisin kokoonpanoihin. Hoivamusikon tehtävä on vakiintunut ja käytänteet ovat muotoutuneet hyviksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

			Musiikkikeskus järjestää matalan kynnyksen tilaisuuksia, ja mm. avaa konserttiohjelmien taustoja taiteilijataapaamisissa. Musiikkikeskus järjestää lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa myös talon ulkopuolella (vierailut kouluihin, päiväkoteihin ja muihin relevantteihin paikkoihin).		
1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus	Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulutuksen sekä siihen tarvittavan tuen	Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen	Taidepalvelut osaltaan tarjoavat oppisisältöjen elävöittämistä mm. Musiikkipolun, Kulttuuripolun, TET-harjoittelupaikkojen ja koululaisnäytösten jne. avulla. Molemmat taidelaitokset tekevät oppilaitosyhteistyötä eri asteilla, ja ovat mukana Taidetestaajat-hankkeessa. Haasteena on, että varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen maksuttomuuden vaade sekä koulujen ja päiväkotien rahapula johtavat siihen, että lastenesitysten päivänäytöksiin, jotka on suunnattu erityisesti näille ryhmille, ei oikein löydy yleisöä.	Tämä on näin. Kaupunkitasoisesti olisi tarpeen etsiä ratkaisua siihen, kuinka saisimme päiväkotijäseniä ja kouluryhmiä käymään, mikä olisi tälle sopiva järjestely. Tulisi ratkoa esittämisen kustannusten kattaminen, lipputulomenetykset, jos ilmaisesityksiä, sekä teatterille ja Musiikkikeskukselle saapuminen eli kuljetukset.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti	Kulttuuritilojen kävijämäärät Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat	Taidelaitosten ohjelmistosuunnittelun lähtökohta on, että taide kuuluu kaikille. Ohjelmistosta löytyy aina joksikin. Teatteri käynnisti vuonna 2023 teatterin näytäntö- ja toimintavuoteen rytmittyvän nuorisoteatterin, eli säännöllisen teatteriharrastusmahdollisuuden nuorille. Aiempina kesinä toteutetut teatterileirit ovat olleet erittäin suosittuja ja luoneet pohjaa tälle. Teatteri tekee oppilaitosyhteistyötä Lumitin, Kuopion konservatorion ja Savonia AMK:n kanssa. Musiikkikeskuksen oppilaitosyhteistyötä tehdään laajalla rintamalla, ala-asteen musiikkiluokkalaisista kummilukio Lumitiin. Lisäksi saman katon alla ovat Kuopion konservatorio, Savonia AMK ja Sibelius-Akatemia näkyvät päivittäisessä toiminnassa yhteistyökumppaneina.	Musiikkikeskuksen kävijämäärät ovat kasvaneet vuoden takaisesta. Teatterin kävijämäärät omista tuotannoista ovat kasvaneet, kokonaiskävijämäärä jäi viime vuoden ennätyksestä, mutta oli silti kasvanut edeltäviin vuosiin verrattuna.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Edistämme monimuotoista kaupunkikulttuuria, tapahtumia ja matkailua	Tapahtuma-avustukset Tapahtumakävijät	Kulttuurilaitosten ohjelmistovalinnoissa huomioidaan monipuolisuus ja kansallinen kiinnostavuus ja näiden osalta markkinointia tehdään valtakunnallisissa kanavissa. Kansainvälistä näkyvyyttä vahvistetaan kulttuurivaihdolla esimerkiksi teatterintekijöiden (ohjaajat, skenografit, koreografit) ja musiikin alan ammattilaisten (kapellimestarit, solistit ja orkesterimuusikot) kautta. Kulttuurilaitokset sijaitsevat aivan keskustan kyljessä. Teatteri Niiralassa ja Musiikkikeskus Kuopionlahden rannalla. Teatterin ja Musiikkikeskuksen toiminta näkyy laajalti keskustan alueen näytöissä, pop-up -myyntitapahtumissa Apajassa tai keskustan tavaratalojen kampanjapäivillä. Kuopion kaupunginorkesteri jalkautuu säännöllisesti esiintymään kaupungin keskustaan eri tapahtumiin. Teatteriin saapuvan yleisön pysäköintimahdollisuuksia on parannettu mm. Kuntolaakson pysäköintitalolla. Teatteri ja Musiikkikeskus ovat saavutettavissa hyvin jalan, julkisilla liikennevälineillä ja polkupyörällä.	Tämä on näin.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonnassa	Taidelaitokset ovat verkostoituneet kansallisesti ja kansainvälisesti. Teatteri kuuluu Suomen Teatterit ry:seen, joka on teattereiden yhteinen valtakunnallinen edunvalvontajärjestö ja tekee yhteistyötä myös Kulta ry:n kanssa, joka kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö (myös orkesterikentän osalta). Kuopion kaupunginorkesteri kuuluu suomen orkestereiden edunvalvontajärjestöön Suomen Sinfoniaorkesterit ry ja tekee yhteistyötä pohjoismaisten ja keski-eurooppalaisten orkestereiden kanssa.	Tämä on näin.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

			Musiikkikeskuksen ja Kaupunginorkesterin johtaja on 2024 alkaen valittu Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n hallituksen jäseneksi.		
--	--	--	---	--	--

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Taidelaitokset pyrkivät hankkimaan vastuullisesti ja hiilineutraalisti tuotettuja tuotteita. Toimipisteissä kierrätetään ja hankinnoissa huomioidaan kiertotalous mahdollisuuksien mukaan. Molemmat taidelaitokset selvittävät kuinka voivat toteuttaa kansainvälisten suositusten ja käytäntöjen mukaiset ympäristöviisaat toimet.	Teatteri on näiden lisäksi ottanut käyttöönsä tuotantosuunnittelun hallinnollisen prosessin yhteydessä pidettävässä raamipalaverissa erillisen kohdan tuotannon ekologisuuden arvioimiseksi sekä toimenpiteiden kirjaamisen aina kunkin tuotannon kohdalla. Se pikkuhiljaa alkaa vaikuttaa ajatusten kautta toimintakulttuuriin ja tuotantotapoihin ja vakiintuu osaksi tavanomaista tuotantoprosessia.	Ei tietoa 
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO ₂ -päästöt / asukas (t CO ₂ -ekv / as)	Taidelaitokset voivat herätellä ja puhutella kuntalaisia ohjelmistovalintojen kautta. Teatteri voi joillakin esityksillä pitää aihetta esillä ja ottaa kantaa - sillä tavoin toimia mm. ilmastonmuutoksen hidastamisen ja luontokadon torjumisen puolesta. Kaupunginorkesteri voi ottaa ohjelmistoon ilmastonmuutosta kommentoivia teoksia. Teatteri on vakiinnuttanut yhteistyön paikallisliikenteen kanssa siten, että teatterilipulla pääsee kulkemaan maksutta linja-autolla ennen ja jälkeen esityksen.	Tämä on näin. Bussilippuyhteistyötä jatketaan kiittävän palautteen, hyvän käyttöasteen ja julkisen liikenteen käyttöön kannustamisen vuoksi.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastovii-sasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	Lähiruuan osuus Kasviproteiinien osuus Ruokahävikin määrä (kg)	Taidelaitosten nykyinen kahvila- ja ravintolapalveluiden tuottaja on tietoinen linjauksesta ja seuraavan kilpailutuksen yhteydessä (2025-2026) tätä voidaan halutaessa painottaa.		Etenee suunnitellusti / Valmis ✓
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m ³) Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)	Taidelaitoksissa pyritään eroon vanhoista halogeenilamppuja käyttävistä valaisimista ja käytetään enenevässä määrin LED-lamppuja.	Näin toimitaan aina tilaisuuden tullen.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Musiikkikeskus striimaa valikoiman konsertteja paikalliselle, kansalliselle ja kansainväliselle yleisölle. Nämä maksuttomat striimaukset ovat katsottavissa myös catch up -lähetysinä kaupunginorkesterin Youtube-kanavalla. Kaupunginorkesteri ja kaupunginteatteri ovat yhdessä kulttuuripalveluiden kanssa mukana kolmen kaupungin KUDOS-hankkeessa. Hankeessa kehitetään applikaatio asiakaspolun digitalisointiin.	Tämä on toteutunut. Musiikkikeskus saavuttaa ison määrän seuraajia, katseliijoita YouTuben kautta.	Etenee suunnitellusti / Valmis ✓

4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspa-lutteet Kuntalaisaloitteet	Taidelaitokset tekevät säännöllisesti asiakastutkimuksia, joiden tulokset otetaan huomioon toiminnassa ja sen kehittämisessä.	Teatterilla tämä on yhä vasta valmis-teilla, Musiikkikeskus on näin jo toiminnut aiemminkin.	Etenee hitaasti / osittain 
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien lapsivaikutusarviointien määrät	Vuonna 2025 taidelaitokset tutkivat yhdessä, miten lapsivaikutusarviointi voidaan taidelaitosten osalta Kuopiossa toteuttaa.		Etenee hitaasti / osittain 
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen maaseutuvaikutusarviointien ja tavanomaista tarkempien maaseutuvaikutusarviointien määrät			Etenee hitaasti / osittain 
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa	Hakijoita / avoin työpaikka Työnantajan suositteluin-deksi	Taidelaitokset tekevät monipuolista yhteistyötä erilaisten kumppanien (mm. yrittäjät, oppilaitokset, toiset kulttuuritoimijat) kanssa. Taidelaitokset työllistävät laaja-alaisesti eri toimialojen ja eri ammattien osaajia. Näin taidelaitokset edistävät osaltaan kaupungin veto-voimaa työnantajana. Kansainvälisessä kilpailussa Kuopion palkkataso ei ole kilpailukykyinen.	Taidelaitosten avoimiin tehtäviin on ollut runsaasti hakijoita. Lisäksi saapuu avoimia hakemuksia säännöllisesti.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Taidelaitokset pyrkivät kehittämään systemaattisesti henkilökunnan työyhteisötaitoja. Teatterilla järjestetään koko henkilökunnalle työyhteisökoulutusta ja siltä pohjalta soveltaen täsmällistä jatkokoulutusta joillekin tiimeille. Kaupunginorkesterin muusikot ja Musiikkikeskuksen henkilökunta ottivat 2023-24 osaa orkestereille suunnattuun Virite-hankkeeseen, jossa käsiteltiin		Etenee suunnitellusti / Valmis 

			työyhteisötaitoja, etenkin psyykkisesti turvallisen tilan muodostamista.		
4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Teatterilla on säännölliset esihenkilöpalaverit sekä esihenkilöt koulutetaan (esim. ammattitutkinnolla). Ohjeistukset ja säännöt ovat käytännölliset, arkea palvelevat, ajan tasalla ja saatavilla toimien selkänajana esimiestyölle. Musiikkikeskuksella kehitetään kohtaamisen ja toimimisen malleja. Tähän prosessiin kuuluu mm. pidettävien kokousten tarkoituksenmukaisuuden tarkastelu sekä uusien foorumien perustaminen tarvittaessa (esim. säännölliset päällikköpalaverit). Kehityskeskustelut ovat osa vuosikelloa molemmissa organisaatioissa.		Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto	Taidelaitokset kantavat vastuun henkilöstön osaamisen kehittämisestä. Teatteri kouluttaa henkilöstöään tarpeen mukaan esim. räätälöityä täydennyskoulutusta ammatinhallinnan kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Musiikkikeskuksen henkilökuntaa kannustetaan koulutautumaan ja ottamaan osaa relevanteille ammatillista osaamista päivittäville ja laajentaville kursseille. Kaupunginorkesterin muusikot osallistuvat vuosittain erilaisiin koulutustapahtumiin.	Tämä toteutuu kuvatulla tavalla.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Lisäämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokenemusta	Työhyvinvointikysely	Taidepalveluiden henkilöstölle tehdään yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat ja niiden etenemistä seurataan. Taidepalveluissa kannustetaan henkilöstöä arjen fyysiseen aktiivisuuteen. Vahvistetaan työpäivän aikaiseen aktiivisuuteen kannustavaa työkalutuuia ja työmatka- ja vapaa-ajan liikumista.	Näitä on toteutettu kuten toimenpiteinä on kuvattu.	Etenee suunnitellusti / Valmis 

			Musiikkikeskuksen hallinto henkilökunta ottaa osaa työnohjaukseen ja työhyvinvointikoulutukseen. TYHY-päivät suunnitellaan yhdessä työntekijöiden kanssa. Kaupunginorkesterin muusikoiden käytettävissä on erilaisia räätälöityjä hyvinvointipalveluita, kuten muusikojen työergonomiaan liittyvää. Orkesterimuusikoiden Tyhy-viikko suunnitellaan yhdessä muusikkojen edustajien kanssa.		
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.	Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät	Taidelaitoksissa tehdään hybridityötä tehtävissä, joihin se soveltuu. Musiikkikeskuksella pyritään luomaan avoimen keskustelun kulttuuria, jossa jokainen rohkaistuu kertomaan omista ajatuksistaan ja ideoistaan.	Tämä on näin.	Etenee suunnitellusti / Valmis 
4.4. Kestävä talous	Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit	Vuosikate % poistoista Investointien tulorahoitus % Lainamäärä € / asukas	Taidelaitosten omaa tulorahoitusta pyritään kasvattamaan lipunmyyntiä nostamalla. Tämä vaatii riittävästi kiinnostavia ohjelmistoja ja valovoimaisia tähtiä. Taidelaitoksissa selvitetään vuonna 2025, kuinka kausibudjetointi voisi työkaluna mahdollistaa suurten ponnistusten jaksottamisen pidemmälle aikavälille. Suuret, kiinnostavat ohjelmistot ovat kalliita tuottaa, samoin suuret valovoimaiset tähdet ovat kalliita. Suunnittelun liikkumavara vuosibudjetoinnissa on erittäin rajallinen.		Etenee hitaasti / osittain 
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestäkyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	Taidelaitosten ajanmukainen konsertti- ja kokoustekniikka vaatii jatkuvaa päivytystä. Musiikkikeskuksen peruskorjaustarve on ilmeinen. Osa tiloista on lähes alkuperäisessä asussa. Vuonna 2018 toteutetun remontin yhteydessä useita suunniteltuja toimenpiteitä jäi toteuttamatta. Huippuartistit ja suuret konferenssit edellyttävät tiettyä teknistä varustelutaltoa, johon ainakaan Musiikkikeskuksella ei tällä	Taidetalojen kiinteistöjen vuokrat ovat suuret ja vievät käyttötaloudesta kohtuuttoman ison osan. On yritetty selvittää vuokran muodostumista, taustoja, kaupungin vanhoja päätöksiä laskennallisten vuokranosien taustalla. Tämä ei ole johtanut mihinkään, asia ei selvinnyt saati ratkennut -	Etenee hitaasti / osittain 

			hetkellä ylletä. Suunnitteilla on audiotorion peruskorjaus hybridi-akustiikka-tilaksi. Teatterin suuren peruskorjauksen yhteydessä tilat ajanmukaistettiin, mutta tilat ja tekniikka vaativa jatkuvaa ylläpitoa ja päivittämistä. Tilakustannukset ovat suuria kiinteitä kuluja. Kaupunginteatterin tilakulut ovat 31 % toimintamenoista. Musiikkikeskuksen-kaupunginorkesterin yhteensä 25 %.	vuokrien luvattiin vain nousevan jatkossakin.	
--	--	--	---	--	--

Tunnusluvut

Suorituskykymittarit

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Teatterin ison salin täyttöaste (%)★	78	63,5	85	55,13	69,7

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Kaupunginteatteri

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Teatterissa kävijöiden lukumäärä (kpl)	77 881	94 295	80 000	56 652	88 734
Nettokustannukset / katsoja (€)	74,21	57,48	64,28	70,08	62,10
Näytäntöjen lukumäärä (kpl)	295	292	250	160	272
Kaupunginteatterin tilojen määrä (m²)	7 982	7 981	7 845	7 845	7 845

Musiikkikeskus

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Musiikkikeskuksen kävijöiden lukumäärä (kpl)	81 168	85 593, joista Musiikkikeskuksen tapahtumissa 52 549	100 000	57 428	92 443, joista Musiikkikeskuksen tapahtumissa 56 064
Tapahtumien lukumäärä (kpl)	566	486	400	360	521
Nettokustannukset / kävijät (€)	8,54	11,53	14	9,10	7,01
Musiikkikeskuksen tilojen määrä (m²)	5 760	5 760	5 760	5 760	5 760

Kaupunginorkesteri

Mittari	TP 2023	TP 2024	Tavoite 2025	30.9.2025	TP 2025
Kaupunginorkesterin konserttien kokonaislukumäärä (kpl)	209	205	150	147	240
Livekuulijoiden kokonaislukumäärä (kpl)	31 481	41 618	30 000	29 003	46 963

Nettokustannukset / kuulijat (€)	128,56	102,09	130	107,07	92,95
Nettokustannukset / kuulijat, sis. striimit (€)	128,56	102,09	130	Verkkolähettyksiä 6, seuraajia näissä yht. 142 772, live+striimikuulijat yht. nettokustannukset 18,08 e.	Verkkolähettyksiä 7, seuraajia näissä yht. 145 717, 22,65 euroa/kuulija.

Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0

Vuonna 2021 käynnistetyn kymmenvuotiseksi suunnitellun Mieliteko-ohjelman avulla halutaan kääntää Pohjois-Savon suunta kohti terveempää tulevaisuutta kiinnittämällä huomiota mielenterveyden ja mielen hyvinvoinnin edistämiseen sekä päihteiden käytön ja päihdemyönteisyyden vähentämiseen. Ohjelmaa toteutetaan hankerahoituksilla.

Mieliteon toinen hankekausi käynnistyi lokakuussa 2023 kahdella uudella ryhmähankkeella (Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 ja Yhdessä osallisiksi – Mieliteko 2.0). Päärahoitus on myönnetty Euroopan Sosiaalirahasto plussasta (Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma). Toimintaan on sitoutunut 14 Pohjois-Savon kuntaa sekä kattava joukko yksityisiä yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita.

Kuopion kaupunki on päätoteuttajana Työ ja mielen hyvinvointi - Mieliteko 2.0 -ryhmähankkeessa. Muut toteuttajat ovat Itä-Suomen yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kuopion kaupungin toteuttamassa osahankkeen kokonaistavoite on valmentaa 576 työssäkäyvää henkilöä ja osallistaa 94 yritystä tai työpaikkaa 31.8.2026 mennessä.

Vuoden 2025 loppuun mennessä pitkäkestoisen valmennuksen oli aloittanut 776 henkilöä. Valmennuksen läpikäyneitä henkilöitä oli tuolloin 639. Osallistuvia yrityksiä/työpaikkoja on mukana tällä hetkellä 92 (mikro 52, pieni 15, keskisuuri 15, suuri 10). EURA2021-järjestelmässä kerätyn anonyymien palautteen perusteella Kuopion kaupungin tiimin toteuttamaa valmennusta suositellaan toiselle henkilölle todennäköisesti toiminnan sisällön perusteella. Muun kerätyn palautteen perusteella valmennuksen koettiin kohentavan mielen hyvinvointia arvosanalla 4,0 ja valmennus sai ajattelemaan omia toimintatapoja arvosanalla 4,2. Asteikkona on 1-5.

Hankkeen pääviestintäkanavana on www.mielitekomedia.fi. Verkkosivuilla on julkaistu keskimäärin yksi laaja artikkeli ja sosiaalisen median kanavissa yli kolme postausta viikossa. Syksyllä 2025 toteutettiin lisäksi Mieliteossa mukana olevien kuntien kanssa mielen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvän Tekkeekö mieli -somekampanjan, joka sisälsi 14 videota – eli yksi per kunta. Töissä mielellään -minipodcasteja on julkaistu 29 kappaletta.

Hankekaudella (1.10.23 – 31.12.2025) Mieliteon Facebook-tilin seuraajamäärä on kasvanut 1564:stä 1842:een. Kasvua on ollut 17,78 %. LinkedInissä seuraajamäärä on kasvanut 850:stä 1379:ään eli 62,24 %. Instagramissa seuraajamäärä on lisääntynyt 288:sta 481:een eli 67,01 %.

Työ ja mielen hyvinvointi – Mieliteko 2.0 Kuopion osahanke on edennyt toiminnallisesti ja taloudellisesti hankesuunnitelman mukaisesti.

Selonteko palvelualueen sisäisen valvonnan järjestämisestä vuonna 2025

Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arviointi toteutettiin vastuualuejohtajan ja palvelupäälliköiden itsearviointina. Arvioinnissa käytetyt kysymykset pohjautuivat Kuopion kaupungin sisäisen valvonnan yleisohjeen mukaiseen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekomalliin. Arviointihenkilö koostuu viidestä osa-alueesta: ohjausympäristö, riskienhallinta, valvontatoimenpiteet, tiedonkulku ja seuranta-toimenpiteet.

Ohjausympäristö koetaan hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella toimivaksi ja se pääsääntöisesti vastaa asetettuja tavoitteita. Kaupungin tasolla esiintyy kuitenkin joitakin epäselvyyksiä vastuissa, erityisesti tietosuojadokumentointiin ja rekisterinpitäjän rooliin liittyen.

Riskienhallinta on yleisesti ottaen toimivaa. Riskikartoitusta ja -arviointia tehdään säännöllisesti ja se on ajan tasalla. Riskit on arvioitu ja niiden hallintatoimenpiteet on kuvattu palvelualueitasoisesti. Palvelut seuraavat omaan toimintaansa liittyviä riskejä.

Valvontatoimenpiteet on pääsääntöisesti koettu riittäviksi, mutta esimerkiksi tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät rekisterinpitäjän edustajan vastuut ovat olleet erilaiset eri yksiköissä, esim. joissakin yksiköissä asiakkuusjohtajille ja joissakin palvelupäälliköillä. Päivitetystä hallinto- ja toimintasäännöissä vastuita on määriteltä tarkemmin ja yhdenmukaisemmin.

Tiedonkulku ja yhteistyö eri toimialojen välillä ei arvioinnin mukaan ole kaikilta osin riittävää tai edistä aina tavoitteisiin pääsemistä. Palvelualueella on ollut tilanteita, joissa tiedotus annetaan esihenkilöille ja henkilöstölle miltei yhtä aikaa kuin medialle. Jatkossa olisi hyvä tiedottaa ensin esihenkilöitä ja henkilöstöä ennen julkisuutta. Myös tietoisuutta henkilöstön käytössä olevasta eettisestä ilmoituskanavasta olisi hyvä lisätä.

Toimintaohjeiden noudattamisen valvominen ja arviointi koetaan toimivaksi ja sitä tehdään jatkuvasti. Tositetarkastuksen ristiintarkastukseen on kiinnitetty huomiota ja asiasta on keskusteltu palvelualueen talouspäälliköiden kanssa. Tietosuojaan vaikuttavien arviointia on viety eteenpäin määrätietoisesti, mutta työ on vielä kesken joissakin palveluissa.

Tulevalla tilikaudella jatketaan työnjohtajien kanssa riskien tunnistamista ja niiden läpikäyntiä ja sitä, miten riskit voidaan minimoida. Riskienhallintaa tuodaan enemmän esille myös palvelualuekohtaisesti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisessa tärkeää on myös tulevaisuuden ennakointi eli sen pohtiminen, mitkä toimet kannattaa tehdä missäkin järjestyksessä ja mitä priorisoida.

Kuopion kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan painopisteiden huomioiminen toiminnassa

Painopiste 1: Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano ja seuranta

Talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteitä on edistetty suunnitellussa aikataulussa. Talouden tasapainottamisohjelmaa seurataan samalla, kun tehdään kuukausittain johdon raportointia ja siihen liittyvää talousseuranta.

Painopiste 2: Kriittisiin prosesseihin liittyvien jatkuvuussuunnitelmien laadinta

Kriittisiin prosesseihin liittyvä jatkuvuussuunnitelma on huomioitu valmiussuunnitelmassa, joka päivitetään joka vuosi elokuussa. Päivittämisessä ovat mukana kaikki työnjohtajat ja palvelupäällikkö. Kehittämiskohteeksi tunnistettiin saattaa yhteen kaikkien palvelualueelle kuuluvien yksiköiden valmiussuunnitelmat tietyllä tasolla.

Painopiste 3: Henkilöstön hyvinvointi on huomioitava talouden tasapainotusohjelmaa toteutettaessa

Henkilöstön hyvinvointi huomioidaan kaikessa toiminnassa ja dokumentoidaan vuosittain laadittavaan henkilöstön hyvinvointisuunnitelmaan.

HTV- määrä ja sairauspoissaolot

HTV määrät HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE	TP 2023 htv	TP 2024 htv	TP 2025 htv	Muutos 2024 / 2025 htv	Muutos 2024 / 2025 %
Kirjastopalvelut	82,9	80,6	78,4	-2,2	-2,7 %
Museopalvelut	54,7	52,5	50,3	-2,2	-4,3 %
Liikuntapaikkapalvelut	43,4	44,3	44,1	-0,2	-0,4 %
Kansalaistoiminnan palvelut	29,6	28,9	26,6	-2,4	-8,1 %
Kansalaisopisto	54,9	56,7	57,2	0,5	1,0 %
Teatteri	64,9	64,4	65,2	0,8	1,2 %
Musiikkikeskus	56,2	57,2	58,3	1,1	2,0 %
Johdon tukipalvelut	10,8	11,4	11,6	0,2	1,8 %
Palvelualue yhteensä	397,4	396,0	391,7	-4,3	-1,1 %

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella htv-määrä vähentyi 4,3 henkilötyövuodella edelliseen vuoteen verrattuna.

Sairauspoissaolot HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE	TP 2023 pv/htv	TP 2024 pv/htv	TP 2025 pv/htv	Muutos 2024 / 2025 pv/htv	Muutos 2024 / 2025 %
Palvelualue yhteensä	10,4	11,8	12,7	0,9	7,4 %

Sairauspoissaolojen määrä hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella lisääntyi hieman ja oli 12,7 päivää henkilötyövuotta kohden.

Kaupunkitasoisesti vastaava luku vuodelta 2025 on 15,6 pv/htv (vuonna 2024 16,0 pv/htv).

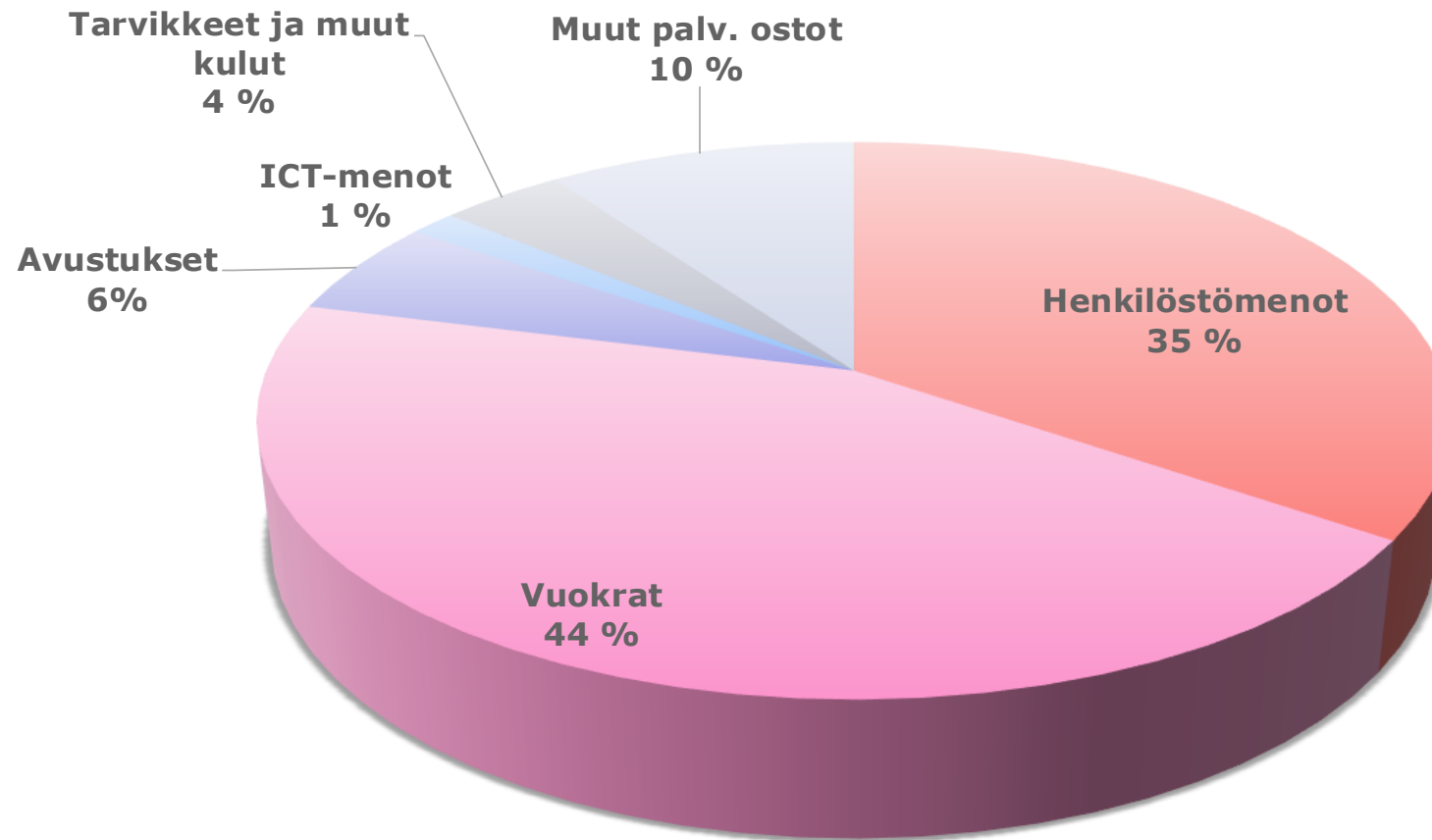
Käyttötaloustoteuma 2025

KÄYTTÖTALOUS- TOTEUMA 2025		TP 2024	TA+M 2025	TP 2025	Erotus TA25/ TP25	Toteuma % Lask.=100 %	Muutos % TA25/TP25	Muutos % TP24/ TP25
Tilinpäätös								
KIRJASTO- PALVELUT	Toimintatuotot	834 931	810 000	806 380	-3 620	99,6 %	-0,4 %	-3,4 %
	Henkilöstökulut	-3 720 595	-3 692 600	-3 673 341	19 259	99,5 %	-0,5 %	-1,3 %
	Vuokrat	-2 356 236	-2 398 000	-2 376 988	21 012	99,1 %	-0,9 %	0,9 %
	Muut kulut	-1 461 705	-1 492 700	-1 469 945	22 755	98,5 %	-1,5 %	0,6 %
	Toimintakulut yht.	-7 538 536	-7 583 300	-7 520 275	63 025	99,2 %	-0,8 %	-0,2 %
	Toimintakate	-6 703 606	-6 773 300	-6 713 895	59 405	99,1 %	-0,9 %	0,2 %
MUSEOKESKUS	Toimintatuotot	1 041 506	962 000	1 042 604	80 604	108,4 %	8,4 %	0,1 %
	Henkilöstökulut	-2 657 448	-2 460 100	-2 563 117	-103 017	104,2 %	4,2 %	-3,5 %
	Vuokrat	-3 574 336	-3 579 000	-3 469 607	109 393	96,9 %	-3,1 %	-2,9 %
	Muut kulut	-885 116	-887 000	-870 184	16 816	98,1 %	-1,9 %	-1,7 %
	Toimintakulut yht.	-7 116 900	-6 926 100	-6 902 908	23 192	99,7 %	-0,3 %	-3,0 %
	Toimintakate	-6 075 394	-5 964 100	-5 860 304	103 796	98,3 %	-1,7 %	-3,5 %
LIIKUNTA- PAIKKA- PALVELUT	Toimintatuotot	4 563 727	5 907 000	5 164 813	-742 187	87,4 %	-12,6 %	13,2 %
	Henkilöstökulut	-2 263 157	-2 302 100	-2 274 422	27 678	98,8 %	-1,2 %	0,5 %
	Vuokrat	-15 834 509	-17 568 000	-17 588 407	-20 407	100,1 %	0,1 %	11,1 %
	Muut kulut	-4 447 205	-4 495 000	-4 453 760	41 240	99,1 %	-0,9 %	0,1 %
	Toimintakulut yht.	-22 544 871	-24 365 100	-24 316 589	48 511	99,8 %	-0,2 %	7,9 %
	Toimintakate	-17 981 144	-18 458 100	-19 151 776	-693 676	103,8 %	3,8 %	6,5 %
KANSALAI- TOIMINNAN PALVELUT	Toimintatuotot	590 573	298 000	423 883	125 883	142,2 %	42,2 %	-28,2 %
	Henkilöstökulut	-1 585 569	-1 617 800	-1 524 257	93 543	94,2 %	-5,8 %	-3,9 %
	Vuokrat	-588 567	-577 200	-604 666	-27 466	104,8 %	4,8 %	2,7 %
	Muut kulut	-4 619 283	-4 368 000	-4 146 685	221 315	94,9 %	-5,1 %	-10,2 %
	Toimintakulut yht.	-6 793 419	-6 563 000	-6 275 609	287 391	95,6 %	-4,4 %	-7,6 %
	Toimintakate	-6 202 846	-6 265 000	-5 851 726	413 274	93,4 %	-6,6 %	-5,7 %
KANSALAI- OPISTO	Toimintatuotot	2 119 655	2 144 000	2 301 972	157 972	107,4 %	7,4 %	8,6 %
	Henkilöstökulut	-3 834 587	-3 936 100	-3 971 043	-34 943	100,9 %	0,9 %	3,6 %
	Vuokrat	-1 189 947	-1 186 000	-1 192 364	-6 364	100,5 %	0,5 %	0,2 %
	Muut kulut	-578 842	-517 000	-522 204	-5 204	101,0 %	1,0 %	-9,8 %
	Toimintakulut yht.	-5 603 376	-5 639 100	-5 685 611	-46 511	100,8 %	0,8 %	1,5 %
	Toimintakate	-3 483 721	-3 495 100	-3 383 639	111 461	96,8 %	-3,2 %	-2,9 %
KAUPUNGIN- TEATTERI	Toimintatuotot	1 690 532	2 128 000	1 809 605	-318 395	85,0 %	-15,0 %	7,0 %
	Henkilöstökulut	-4 070 222	-4 142 100	-4 181 884	-39 784	101,0 %	1,0 %	2,7 %
	Vuokrat	-2 191 657	-2 230 000	-2 225 207	4 793	99,8 %	-0,2 %	1,5 %
	Muut kulut	-885 057	-775 900	-889 999	-114 099	114,7 %	14,7 %	0,6 %
	Toimintakulut yht.	-7 146 936	-7 148 000	-7 297 090	-149 090	102,1 %	2,1 %	2,1 %
	Toimintakate	-5 456 404	-5 020 000	-5 487 485	-467 485	109,3 %	9,3 %	0,6 %
MUSIIKKI- KESKUS	Toimintatuotot	1 322 023	1 579 000	1 485 516	-93 484	94,1 %	-5,9 %	12,4 %
	Henkilöstökulut	-3 541 668	-3 501 500	-3 703 531	-202 031	105,8 %	5,8 %	4,6 %
	Vuokrat	-1 552 947	-1 577 000	-1 596 167	-19 167	101,2 %	1,2 %	2,8 %
	Muut kulut	-1 081 715	-838 300	-1 197 536	-359 236	142,9 %	42,9 %	10,7 %
	Toimintakulut yht.	-6 176 330	-5 916 800	-6 497 234	-580 434	109,8 %	9,8 %	5,2 %
	Toimintakate	-4 854 307	-4 337 800	-5 011 718	-673 918	115,5 %	15,5 %	3,2 %
TUKIPALVELUT	Toimintatuotot	371 468	986 000	329 767	-656 233	33,4 %	-66,6 %	-11,2 %
	Henkilöstökulut	-736 803	-888 400	-703 991	184 409	79,2 %	-20,8 %	-4,5 %
	Vuokrat	-23 565	-25 000	-25 622	-622	102,5 %	2,5 %	8,7 %
	Muut kulut	-105 674	-548 000	-105 881	442 119	19,3 %	-80,7 %	0,2 %
	Toimintakulut yht.	-866 042	-1 461 400	-835 494	625 906	57,2 %	-42,8 %	-3,5 %
	Toimintakate	-494 575	-475 400	-505 727	-30 327	106,4 %	6,4 %	2,3 %
HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELU- ALUE YHT.	TOIMINTATUOTOT	12 534 416	14 814 000	13 364 541	-1 449 459	90,2 %	-9,8 %	6,6 %
	Henkilöstökulut	-22 410 048	-22 540 700	-22 595 586	-54 886	100,2 %	0,2 %	0,8 %
	Vuokrat	-27 311 764	-29 140 200	-29 079 029	61 171	99,8 %	-0,2 %	6,5 %
	Muut kulut	-14 064 598	-13 921 900	-13 656 194	265 706	98,1 %	-1,9 %	-2,9 %
	TOIMINTAKULUT YHT.	-63 786 410	-65 602 800	-65 330 809	271 991	99,6 %	-0,4 %	2,4 %
	TOIMINTAKATE	-51 251 994	-50 788 800	-51 966 269	-1 177 469	102,3 %	2,3 %	1,4 %

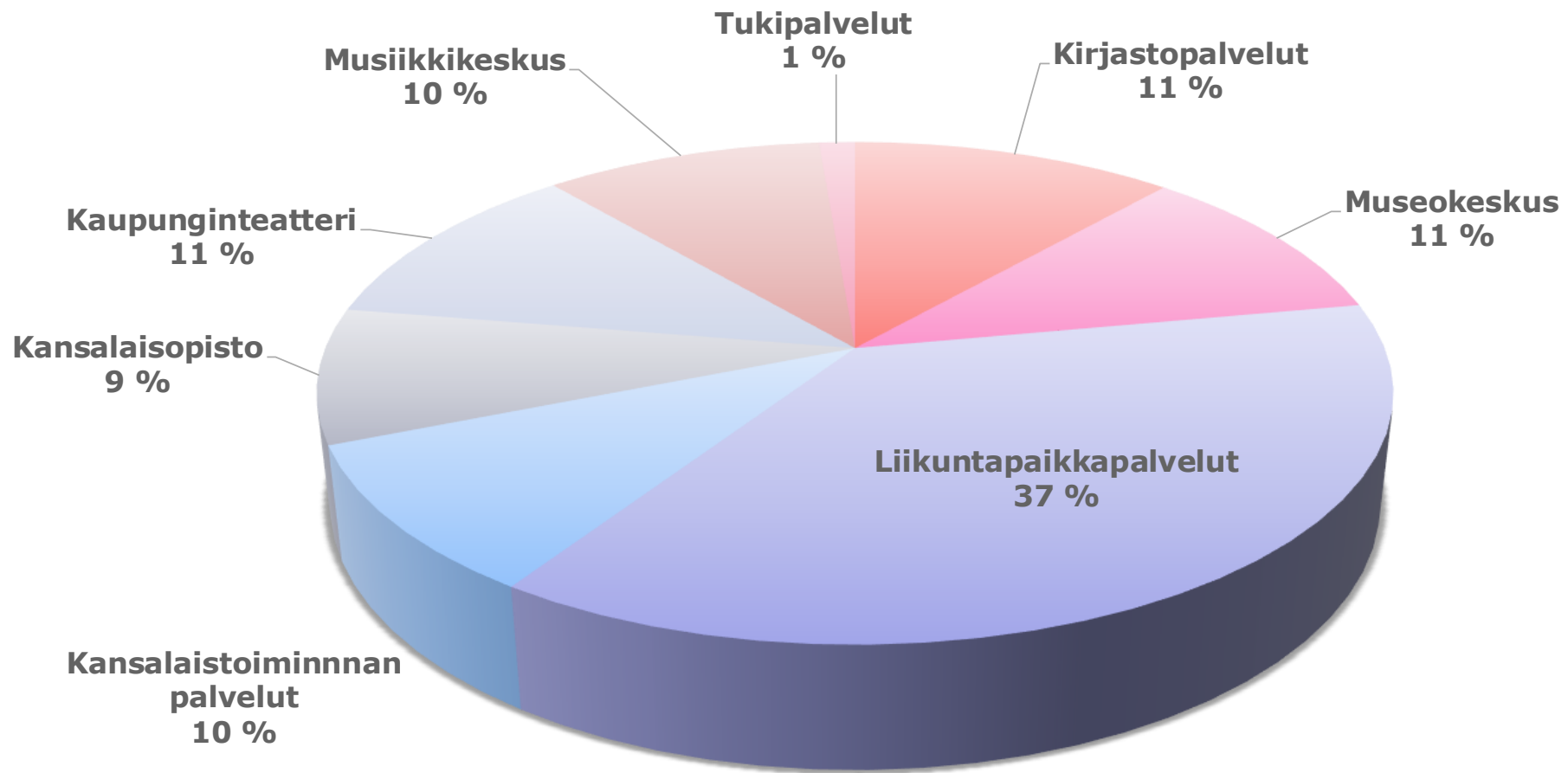
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue VUODEN 2025 TILINPÄÄTÖSTIETOJA



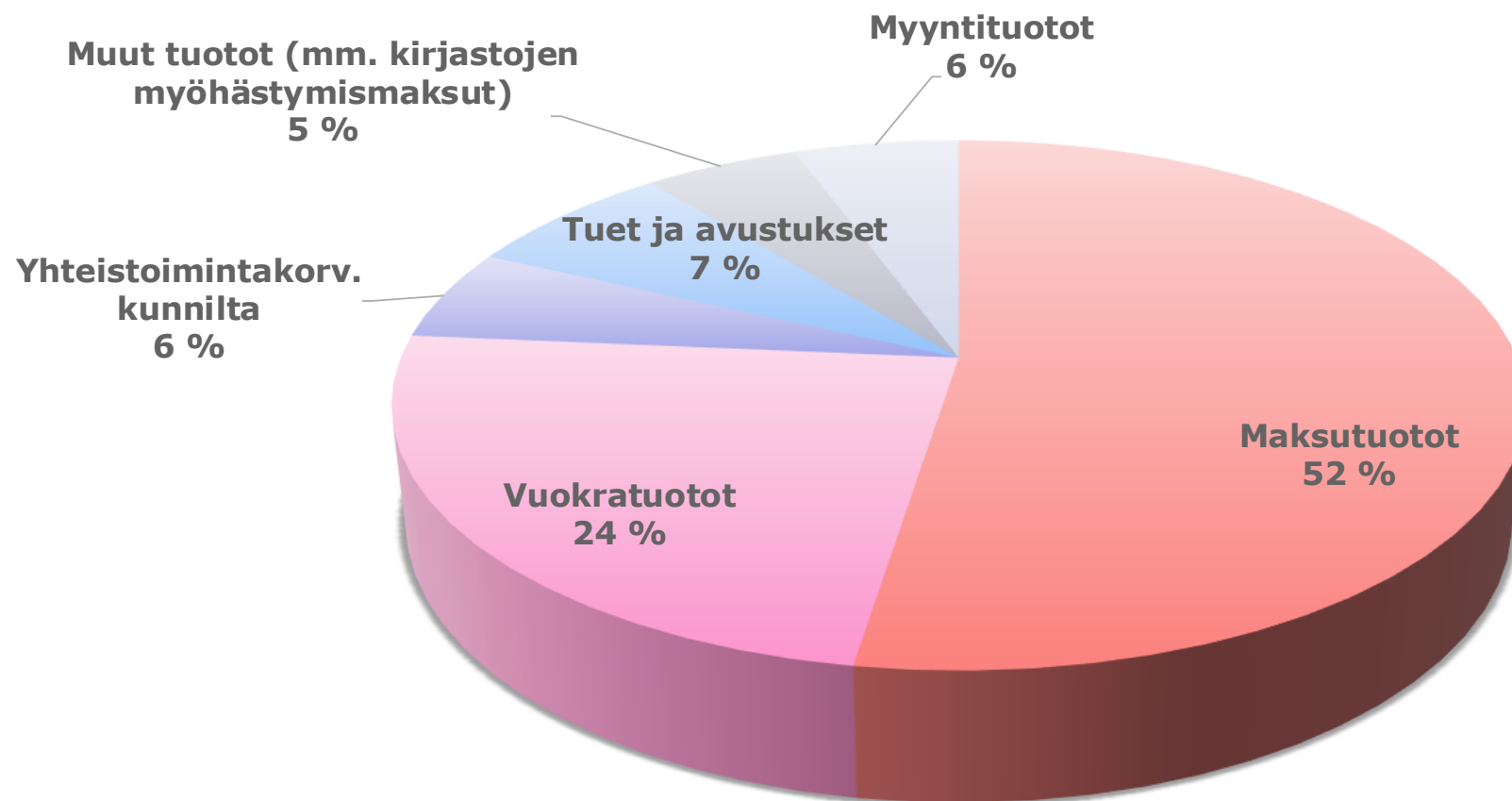
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen menorakenne 2025 (-65,3 M€)



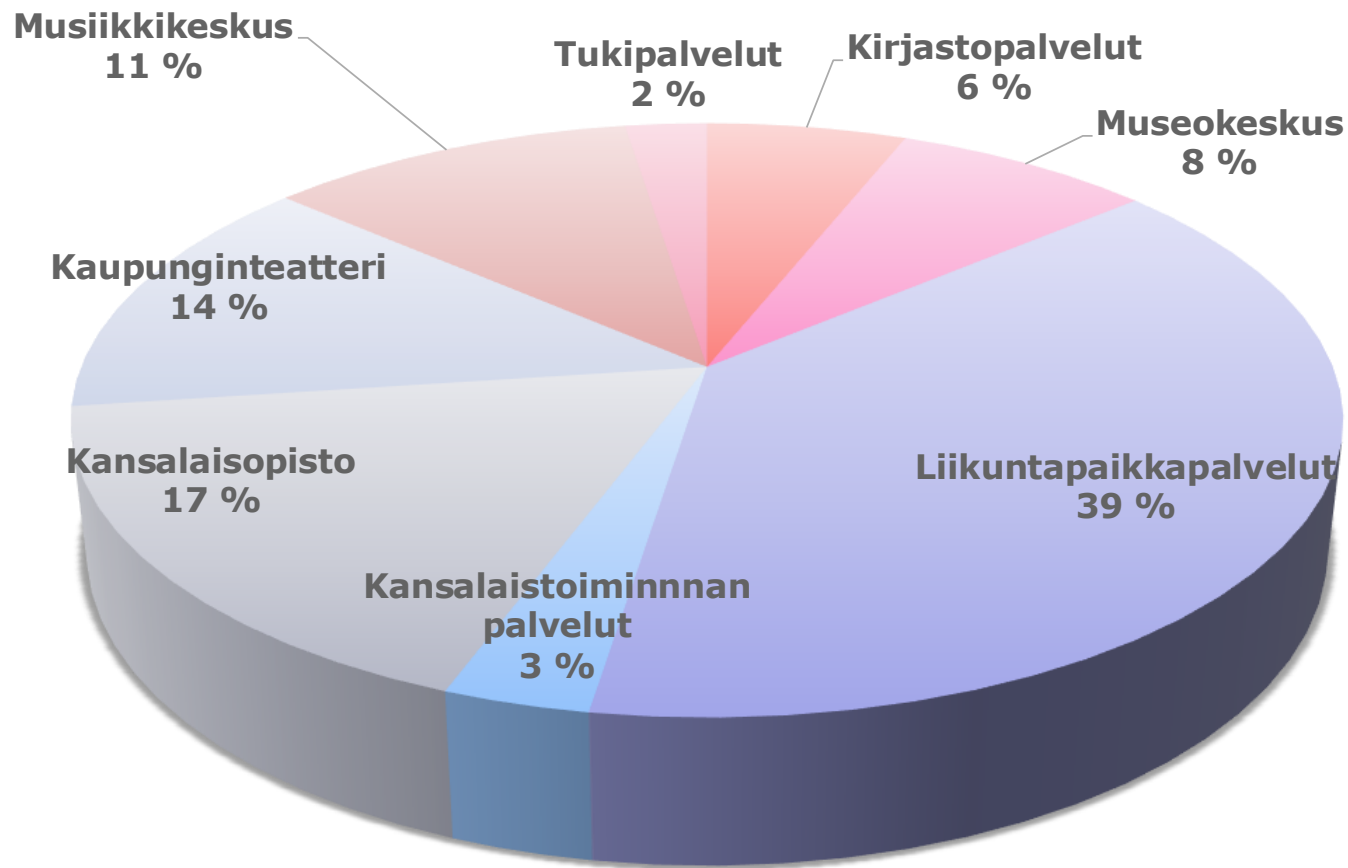
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen menot palveluprosesseittain 2025 (-65,3 M€)



Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulorakenne 2025 (13,3 M€)

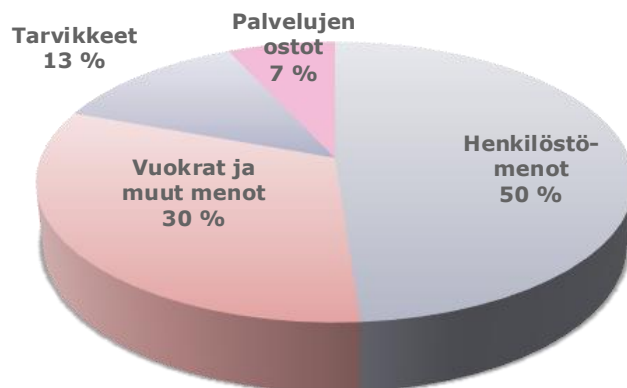


Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulot palveluprosesseittain 2025 (13,3 M€)



Palveluprosessit / toimintakulut

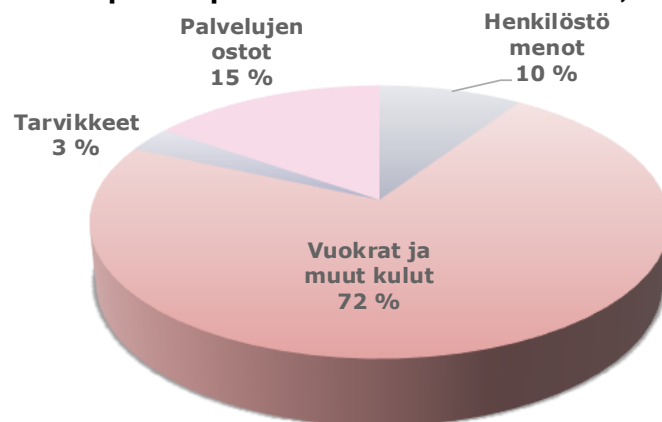
Kirjastopalvelut / toimintakulut -7,5 M€



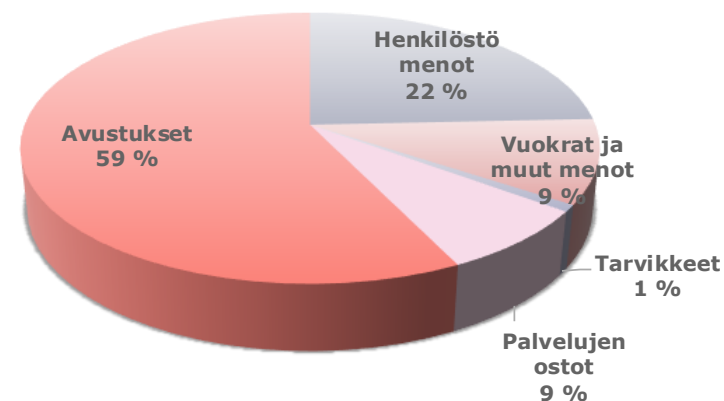
Museokeskus / toimintakulut -6,9 M€



Liikuntapaikkapalvelut / toimintakulut -24,3 M€

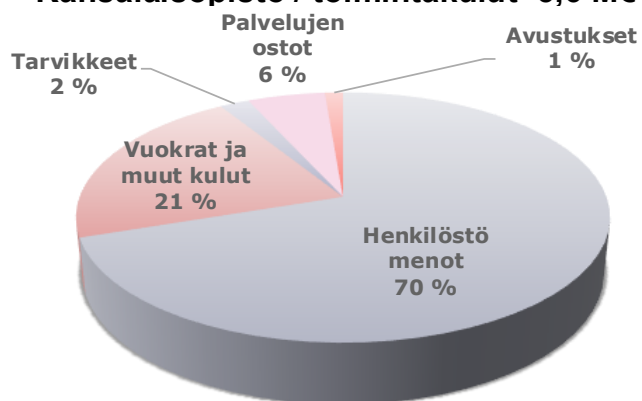


Kansalaistoiminnan palv./ toimintakulut -6,3 M€

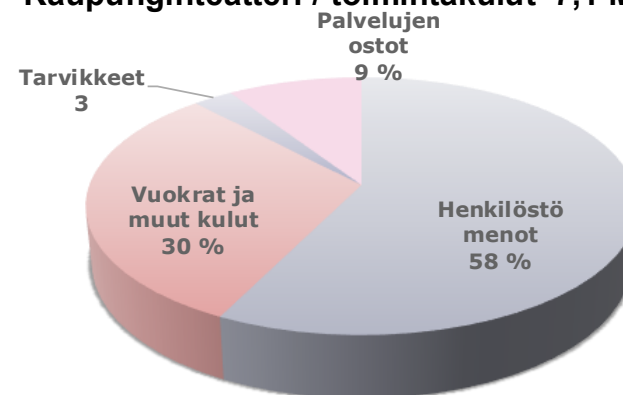


Palveluprosessit / toimintakulut

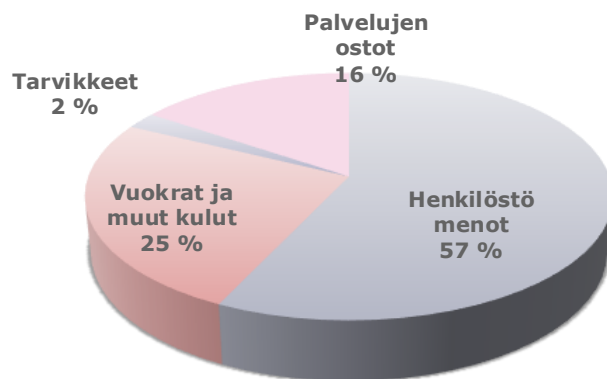
Kansalaisopisto / toimintakulut -5,6 M€



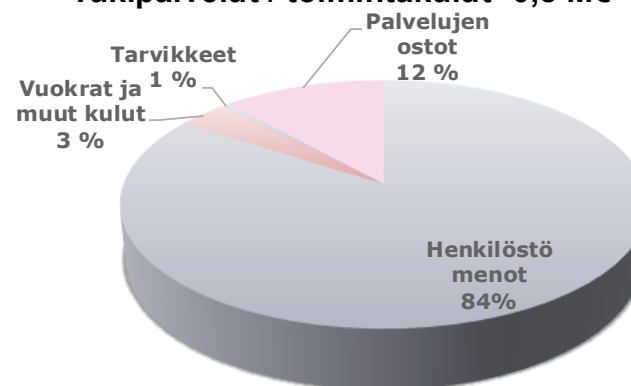
Kaupunginteatteri / toimintakulut -7,1 M€



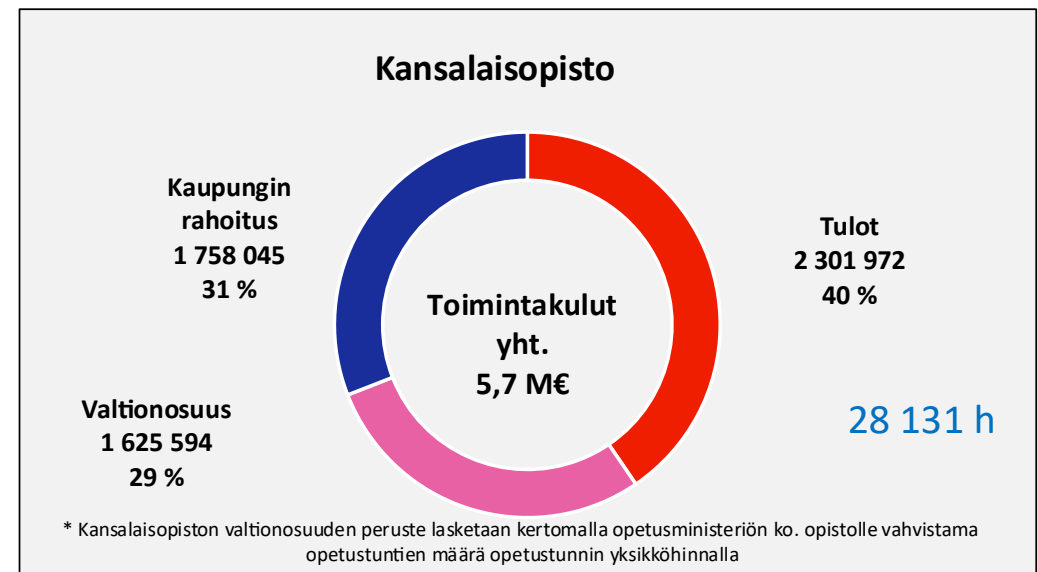
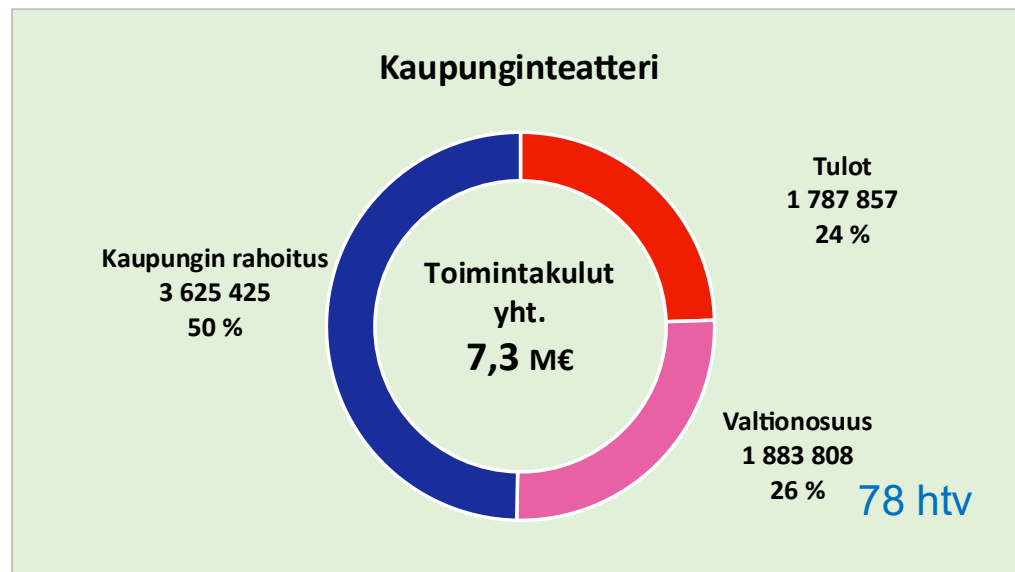
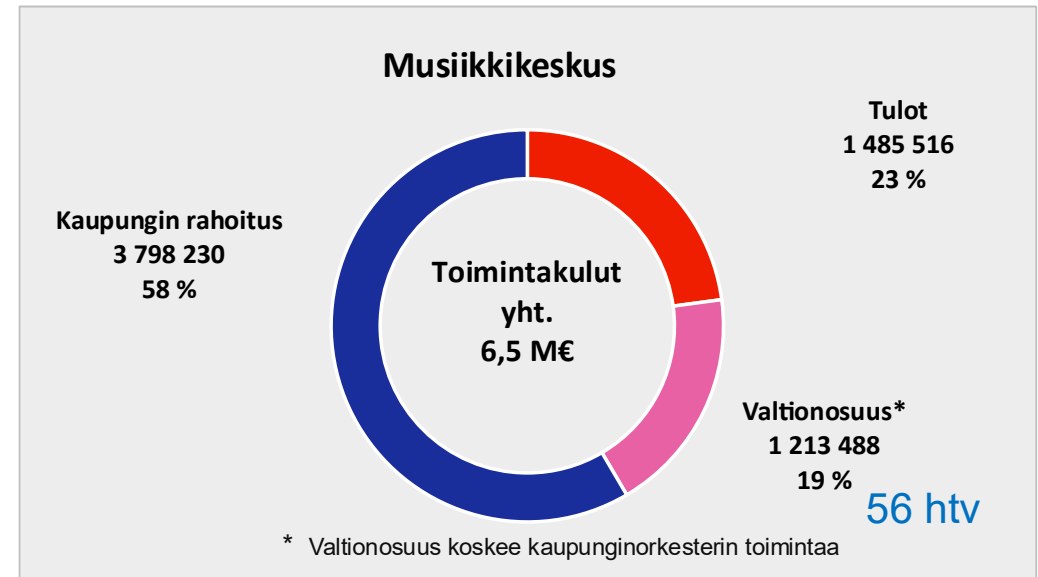
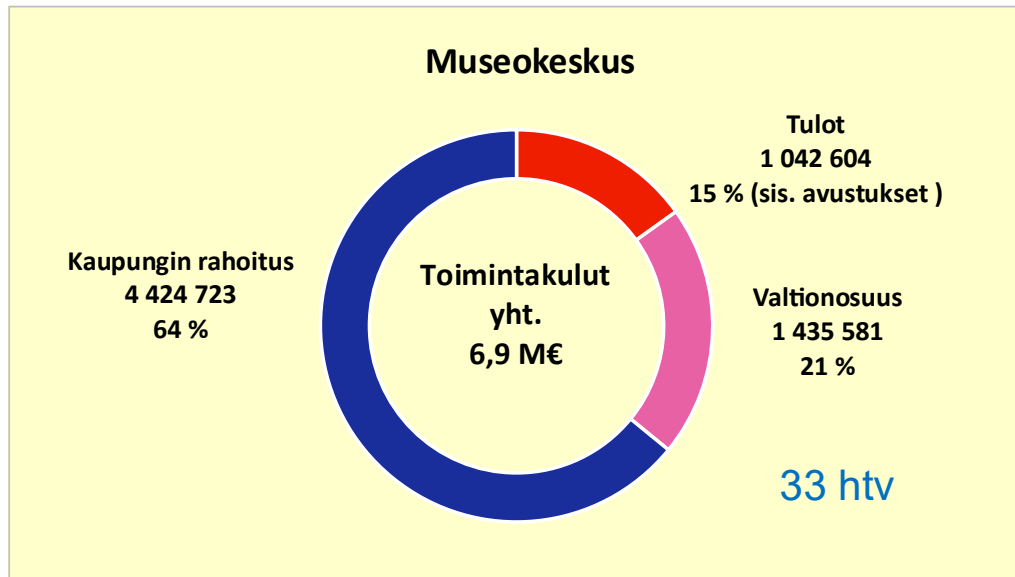
Musiikkikeskus / toimintakulut -6,2 M€



Tukipalvelut / toimintakulut -0,8 M€



Kuopion kulttuurilaitosten ja kansalaisopiston valtionosuudet % kuluista/ TP 2025





Vuosi 2025 päivitetty 12.1.2025

TULOSKORTIN VUOSIYHTEENVETO 2021 - 2025

Neulamäen kirjasto oli kiinni huhti-toukokuussa 2025 savuhaittojen vuoksi.
Pyörön kirjasto oli kiinni joulukuun 2024 hyllyjen uusimisen takia.
Niuvanniemen sairaalakirjaston toiminta päättyi 2022.

Lainat yhteensä

2 505 889



Lainaajien lukumäärä

39 736



Fyysiset käynnit

1 235 896



Aukiolotunnit yht.

49 267



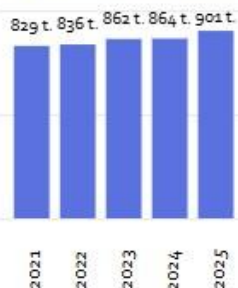
Kirjastot **14**,
joista **12** Kuopiossa



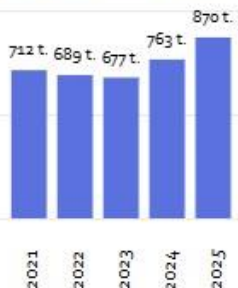
Kirjastoautot **3**

Kirjaston lainojen määrä

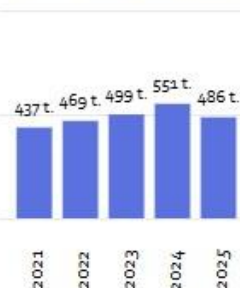
Itsepalvelulainat kirjasto...



Lainojen uusinta netissä



Lainat asiakaspalvelupis...



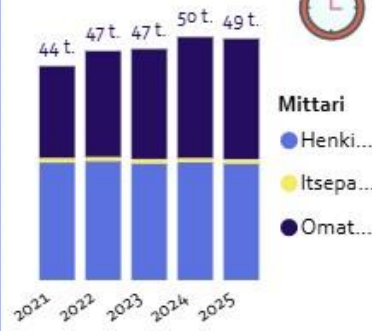
E-kirjaston lainat



Kaukolainausta yht.



Kirjaston aukiolotunnit



Käyttäjäkoulutuksiin osallistuneet



Tapahtumiin osallistuneet



Kirjastoaineiston hankinta (lkm)

Mittari	2021	2022	2023	2024	2025
Kirjojen hankinta (lkm)	32698	39942	42734	38637	38365
Lehtien vuosikertojen hankinnat (lkm)	874	876	820	765	626
Muun kirjastoaineiston hankinnat (lkm)	2371	2642	3032	2971	2821
Yhteensä	35943	43460	46586	42373	41812

Omatomikirjastot 8

Maaninka, Kaavi,
Tuusniemi
Riistavesi 10/2023

Lainat per asukas
16,9 v. 2024
16 v. 2023

Henkilötyövuodet
82 / 2024

Kirjastojen lainat yht.
vuonna 2025

2,5 milj.

Fyysiset käynnit
kirjastoissa vuonna 2025

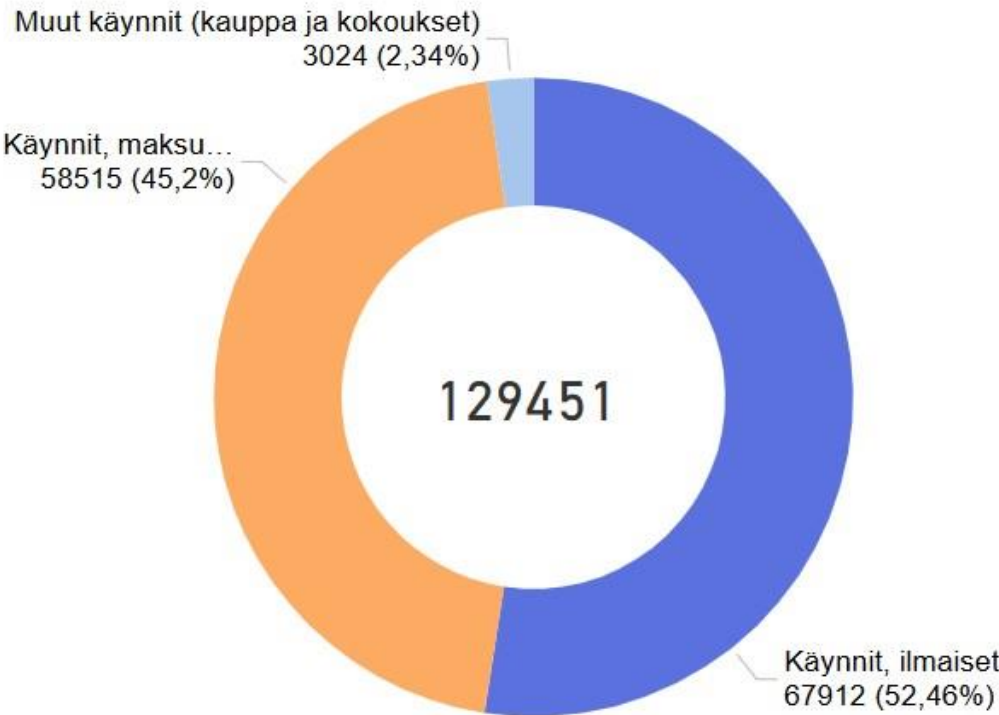
1,2 milj.

*1 Vuoden 2021 tapahtumiin osallistui sisältyvät virtuaalitapahtumat.

KUOPION MUSEOPALVELUT

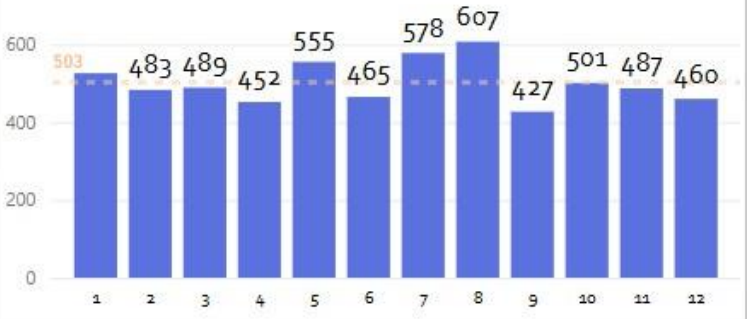
2025

Toimintaan osallistuneet



Museoiden aukiolotunnit kuukausittain

vuosi 2025



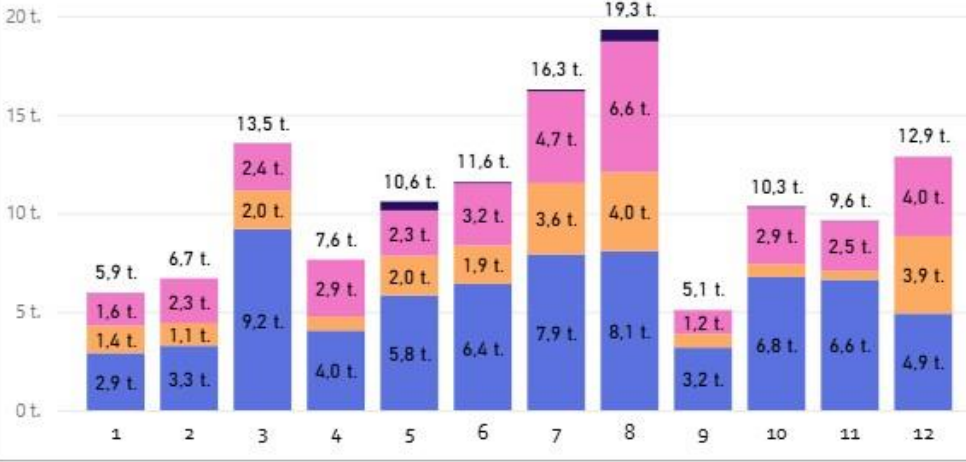
Valitse vuosi

- ☐ Valitse kaikki
- ☐ 2026
- ☒ 2025
- ☐ 2024
- ☐ 2023

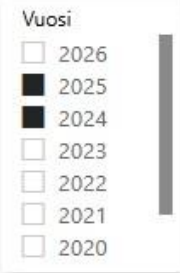
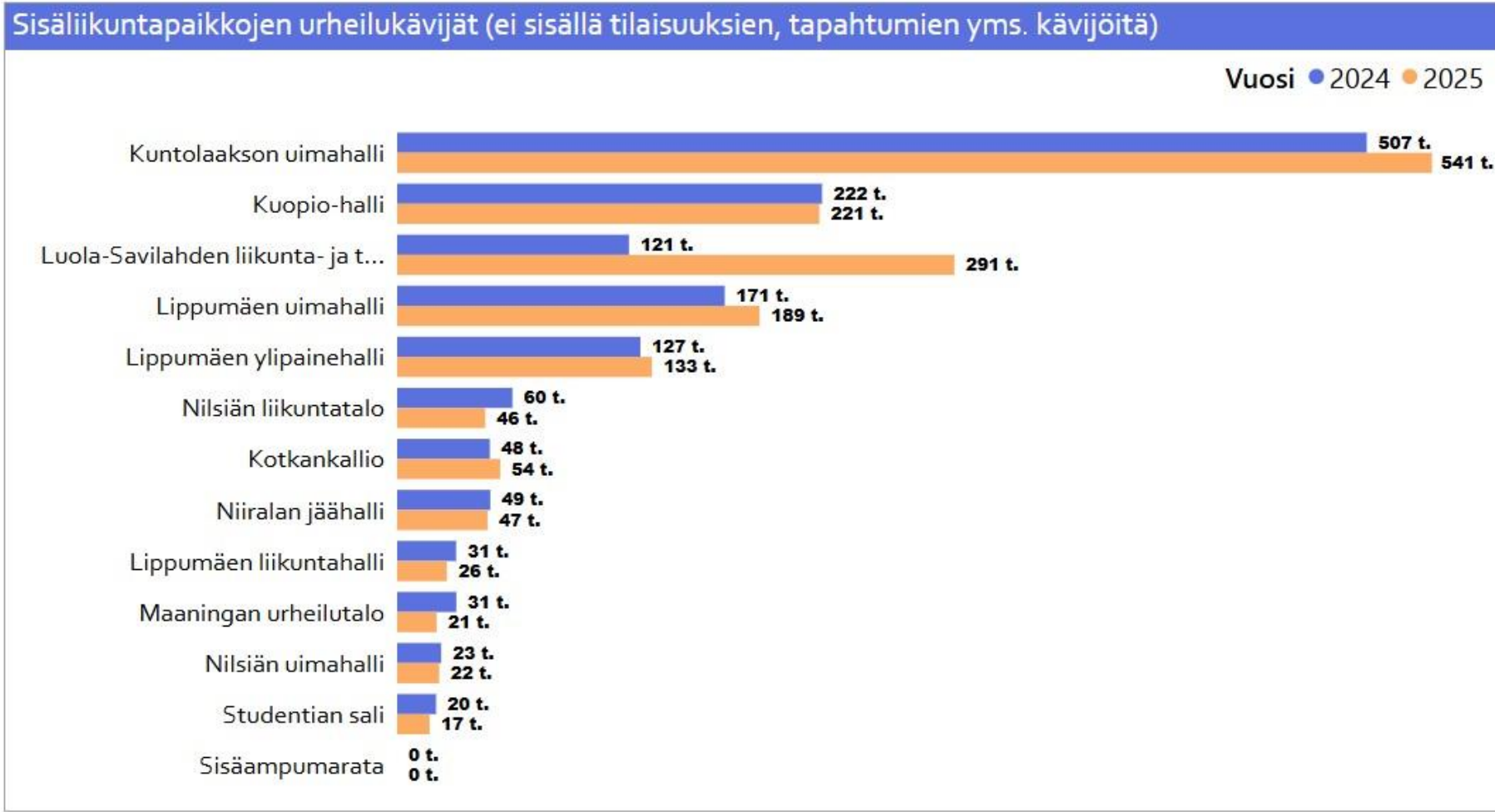
- ☐ Valitse kaikki
- ☐ Kuopion museo
- ☐ Korttelimuseo
- ☐ Taidemuseo
- ☐ J.V. Snellmanin mu...

Museoiden toimintaan osallistuneet kuukausittain

Museo Kuopion museo Korttelimuseo Taidemuseo J.V. Snellmanin mu...



*) Kuopion taidemuseo on suljettu 2.9. - 10.10.2024 remontin vuoksi. Kuopion museo on suljettu remontin vuoksi 25.8.2018 - vuoteen 2021. Museot olivat suljettuna pandemian vuoksi



Sisäliikuntapaikkojen urheilukävijät yht. vuonna 2024

1,41 milj.

Sisäliikuntapaikkojen urheilukävijät yht. vuonna 2025

1,61 milj.

Uintikävijät yht. 2025

505369

Jäähallin kävijät yht. 2025

47246

Kuntosalikävijät yht. 2025

362933

Kuopiohallin tapahtumien kävijät yht. 2025

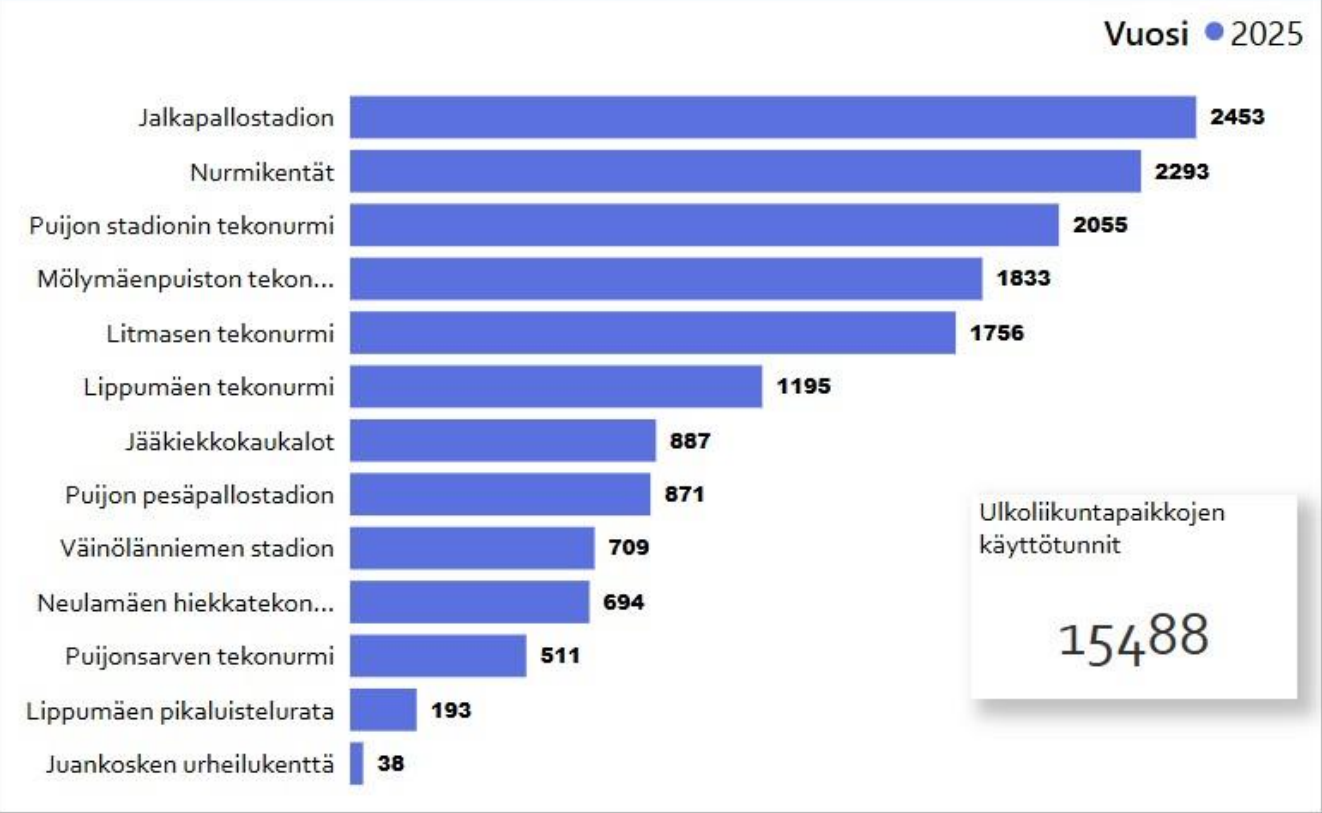
58429

Luolan tapahtumien kävijät yht. 2025

5700

Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskus Luola avautui 14.8.2024. Kuntolaakson uimahalli avattiin 3.8.2020 (korvaa Niiralan uimahallin). Lippumäen jäähalli jäi pois käytöstä vuonna 2019. Lippumäen ylipainehalli avattu 15.11.2019. Nilsin uimahalli siirtyi kaupungille 1.7.2017.

Ulkoliikuntapaikkojen käyttötunnit



Pesäpallostadionin käyttötunnit yht.

(Tyhjä)

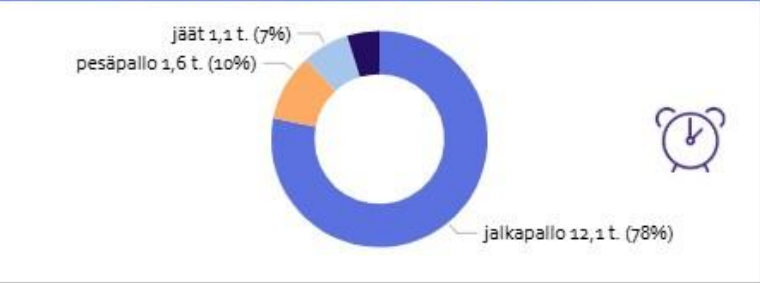
Jalkapallokenttien käyttötunnit

12096

Muun urheilun käyttötunnit

747

Ulkoliikuntapaikkojen käyttötunnit



Ulkoliikuntapaikkojen käyttötunnit

Laji	2025
jalkapallo	12096
Jalkapallostadion	2453
Nurmikentät	2293
Puijon stadionin tekonurmi	2055
Mölymäenpuiston tekonurmi	1833
Litmasen tekonurmi	1756
Lippumäen tekonurmi	1195
Puijonsarven tekonurmi	511
pesäpallo	1565
Puijon pesäpallostadion	871
Neulamäen hiekkatekonurmi	694
jää	1080
Jääkiekkokaukalot	887
Lippumäen pikaluistelurata	193
Yhteensä	15488

- Puijon stadionin tekonurmi on avattu 17.7.2023.
- Neulamäen hiekkatekonurmi on avattu toukokuussa 2023.

Kansalaisopisto 2021 - 2025

Kunta

Valitse kaikki

Kuopio

Sopimuskunnat

Lukukausi

Valitse kaikki

Kevät

Syksy



Kurssien lukumäärä					
Kunta	2021	2022	2023	2024	2025
Kuopio	1724	1665	1657	1656	1746
Sopimuskunnat	211	160	168	162	167
Yhteensä	1935	1825	1825	1818	1913

Opetustuntien lukumäärä					
Kunta	2021	2022	2023	2024	2025
Kuopio	39575	39900	39626	39429	40739
Sopimuskunnat	4117	3688	3884	3744	3868
Yhteensä	43692	43588	43510	43173	44607

Opetuskerroilla käynnit					
Kunta	2021	2022	2023	2024	2025
Kuopio	213575	236045	256822	275661	296209
Sopimuskunnat	13807	13516	14457	14375	14550
Yhteensä	227382	249561	271279	290036	310759

Opiskelijamäärä, täytetyt kurssipaikat					
Kunta	2021	2022	2023	2024	2025
Kuopio	18121	19663	20834	21467	22334
Sopimuskunnat	1504	1390	1514	1532	1474
Yhteensä	19625	21053	22348	22999	23808

Luennot ja tapahtumat					
Mittari	2021	2022	2023	2024	2025
Luennot ja tapahtumat, osallistujat	2608	6414	13013	14165	17260
Luennot ja tapahtumat, tunnit	143	173	399	264	242
Luennot ja tapahtumat, lkm	55	77	107	78	92

• Sopimuskunnat: Kaavi, Rautavaara, Tuusniemi

Yhteisöpalvelun tulokortti

(ent. kansalaistoiminnan palvelut)

Päivitetty 2/2026

2021

2022

2023

2024

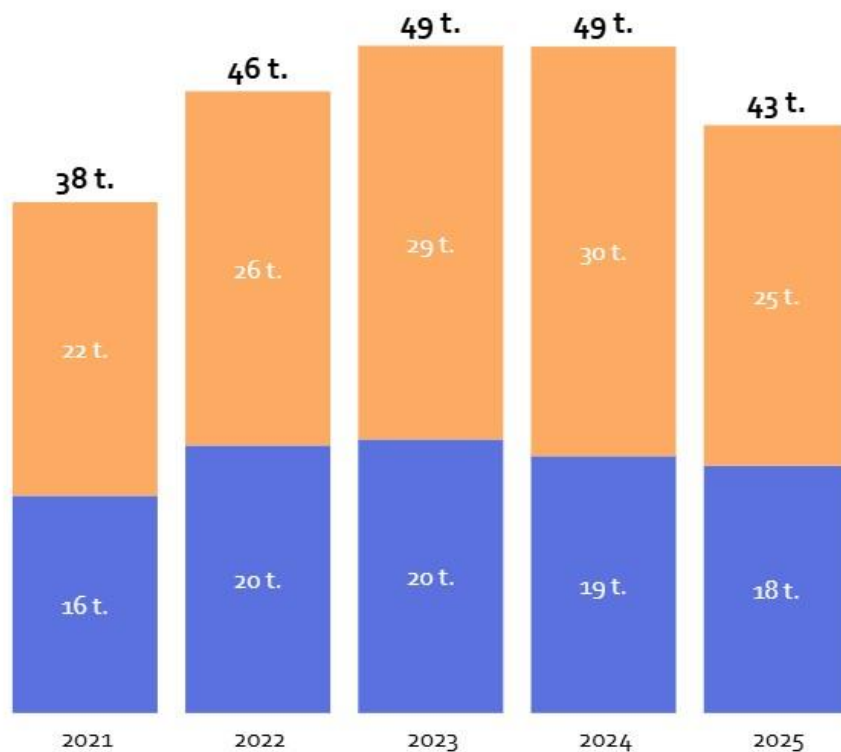
2025

2026

KUOPIO

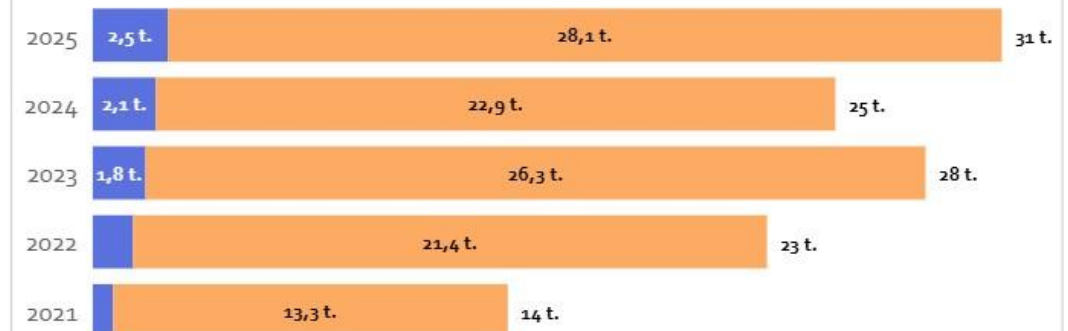
Kulttuurin ja liikunnan edistämisen osallistumiskerrat

● Kulttuurin edistäminen ● Liikunnan edistäminen



Elokuvatoiminnan kävijät

● Nilsin Manttu ● Kino Kuvakukko



Järjestöavustusta hakeneiden
asukas- ja kyläyhdistysten
määrä 2025

343

Maksetut järjestö- ja
ym. avustukset M€
2025

3,6 milj.

Asukastoiminta 2025
43 300
osallistumiskertaa
5 asukastilaa ja
toimintaa eri pisteissä

*) Liikunnan edistämisen ryhmät sisältävät kesän liikunnan (liikennepuisto, puistojumput, vesipeuhulat ym.)

Kaupunginteatteritalon TULOSKORTTI

Vuosi 2025 valmis 19.1.2026

Teatteritalossa kävijät
yht. v. 2025

88734

Katsojat omissa
esityksissä v. 2025

42598

Omien esitysten lkm.
v. 2025

188

Vierailuesitysten ja yht.
tuotantojen lkm. v. 2025

75

Kaupunginteatterin kävijät yht.

88734



Katsojat omissa esityksissä

42598



Katsojat vierailu esityksissä

13725



Muiden tapahtumien kävijät

23136

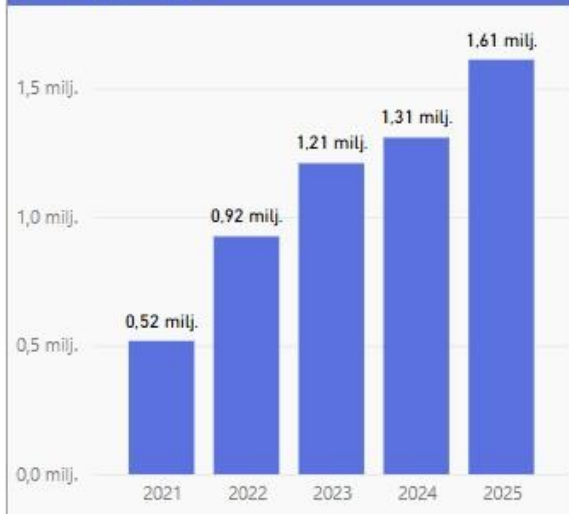


Vuokraustoiminnan kävijät

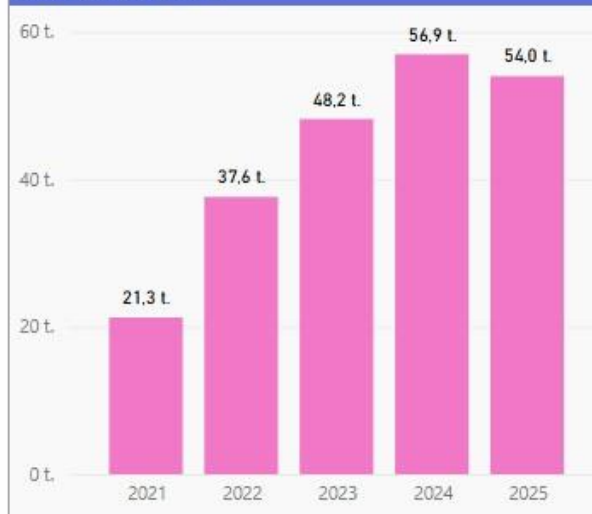
9275



Pääsylipputulot, €



Myydyt liput, lkm.



Näytäntöjen lukumäärä

Mittari	2021	2022	2023	2024	2025
Omien esitysten määrä teatteritalossa	99	195	191	180	188
Vierailuesitykset ja yhteistuotannot	36	71	88	112	75
Yhteensä	135	266	279	292	263

Ensi-iltojen määrä

Mittari	2021	2022	2023	2024	2025
Maria-näyttämön ja Aulan ensi-iltojen määrä	3	7	5	2	3
Minna-näyttämön ensi-iltojen määrä	4	3	3	3	3
Yhteensä	7	10	8	5	6

Koronapandemia vaikutti vuosina 2020- 2022. Täyssulkujen lisäksi oli vaihtuvia yleisömaiden rajoituksia.

TULOSKORTTI

MK:n asiakkaat 2025

92443

Tapahtumat
yhteensä 2025

521

KKO:n tapahtumat
2025

240

KKO:n konsertit
Musalilla 2025

49

Musiikkikeskuksen toiminta:

- Kaupunginorkesterin (KKO) tuotannot
- Musiikkikeskuksen (MK) omat tuotannot
- Vuokraustoiminta: konsertit ja tapahtumat
- Vuokraustoiminta: kokoukset ja kongressit
- Vuokraustoiminta: muut tapahtumat

Musiikkikeskuksen asiakkaat

